

Editorial

El catàleg del Patrimoni Històric

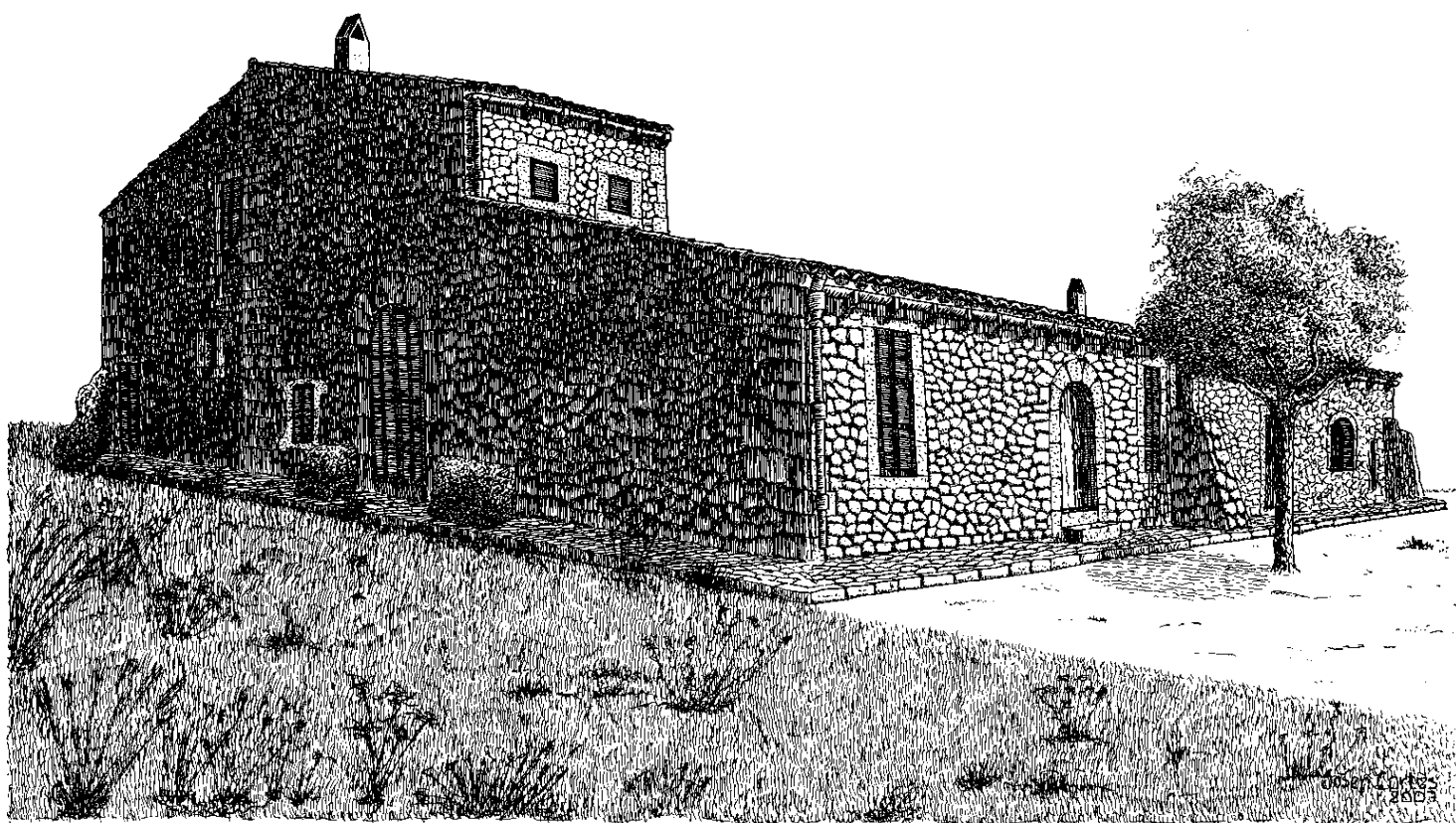
En el plenari del 30 de juliol es va aprovar inicialment el catàleg del Patrimoni Històric de Sant Llorenç, una eina imprescindible que marcarà el futur dels immobles que hi estiguin inclosos: cases de foravila i dels nuclis urbans, restes arqueològiques, edificis religiosos o militars, elements ètnics com pous, sínies, molins, marges, ponts, aljubs... Des d'aquí recolzam la iniciativa d'elaborar el catàleg, ja que, si es compleix, preservarà el que queda de l'arquitectura tradicional llorencina, des dels temps prehistòrics fins a l'actualitat.

Dit això, hi ha alguns aspectes que no consideram adequats, tant pel que respecta al procediment d'aprovació, com als criteris que s'han emprat per incloure-hi o descartar immobles, a més de les errades de bulto en diverses fotografies i a l'ortografia en català del catàleg.

La queixa més important consideram que és la que afecta a la poca informació que se n'ha donat, tant als membres de la comissió de Patrimoni de

l'Agenda Local 21 com al públic en general. No sembla adequat que pretenguin fomentar la participació ciutadana i que a l'hora d'aprovar una eina tan important ni tan sols se'ls informi del seu contingut. I tampoc ho sembla que una decisió que afectarà considerablement les obres de millora de més de 225 immobles -a part dels jaciments arqueològics- no hagi estat publicitada convenientment. I no és excusa que el catàleg estigui penjat a internet, ja que són molt poques les persones que a hores d'ara l'hagin consultat, sobretot si tenim en compte que a l'hora de redactar aquest editorial no hi ha cap al·legació presentada a l'Ajuntament. Aquesta teòrica manca d'interès per part dels ciutadans possiblement sigui perquè no s'han temut de l'aprovació o de la importància del catàleg, i tot plegat dona la impressió que hi ha hagut un cert secretisme de l'equip de govern, com si s'estimassin més que la gent se'n

(Continua a la pàg. 2)

(Ve de la pàg. 1)

temés quan ja hauria acabat el termini d'exposició pública.

Tampoc no acabam d'entendre els criteris que s'han seguit a l'hora d'incloure-hi o no algunes cases. Per què immobles amb iguals característiques arquitectòniques, uns estan en el catàleg i altres no? Per què cases antigues de pedra -les millors del poble- no hi estan incloses i altres sí, quan només compten amb un senzill referit de ciment mallorquí? Hi ha hagut directrius particulars per part dels cercles de poder local? Són preguntes que la gent es fa i que, si més no, indueixen a plantejar la possibilitat d'un cert favoritisme a l'hora de concretar quines hi entren i quines no.

El fet que fos el Consell de Mallorca el qui iniciàs el catàleg i l'Ajuntament el qui l'acabàs també ha provocat errades que s'haurien pogut evitar si s'hagués revisat amb una mica més d'interès: fotografies duplicades, altres que no es corresponen amb l'edifici catalogat o amb la data d'elaboració de la fitxa, unes que mostren una panoràmica de la casa però no els elements detallats que es volen protegir, obres recents que s'assegura que són antigues... Per què no es va comanar el catàleg als arquitectes llorencins, que són els qui més coneixen la realitat del poble? Hi havia altres interessos ocults? A més, el projecte compta amb una barbaritat d'errors gramaticals que se solucionen amb una simple passada amb el corrector del Word i que esperam que se solucionin abans de l'aprovació definitiva per part dels serveis de correcció de l'Ajuntament.

El fet que una casa surti en el catalèg implica que per qualsevol obra que s'hi prentengui fer serà necessari un projecte tècnic, encara que sigui només per canviar les rajoles o les teules, el que comporta temps i doblers. Per això és molt important que la gent s'ho miri bé, perquè quan estigui tancat el temps d'exposició pública -a finals d'octubre- ja no hi podrà al·legar res i condicionarà irremeiablement totes les reformes que s'hi vulguin fer en el futur. Què pot passar, si es dona el cas que vulguin intervenir en una casa que el catàleg protegeix? O que no podran fer les obres, o que les faran de manera il·legal i després pagaran la sanció, o que l'equip de govern pertinent farà els ulls grossos per evitar perdre vots a les eleccions. Tres possibilitats dolentes que, a la llarga, possiblement faran que el catàleg sigui paper banyat. A no esser que, a l'hora de fer l'aprovació definitiva, introdueixin les millores necessàries per a què no sigui així.

Nota: Per als interessats en aquest tema, l'Obra Cultural Balear organitza per al dia 10 d'octubre, a l'Escola Nova, una taula rodona a la qual hi participaran Mateu Puigròs, batle de Sant Llorenç, Juan Manuel Martínez, l'arquitecte que signa el catàleg, Jaume Salas, arquitecte i Júlia Roman, historiadora. Com és natural, el públic podrà fer les preguntes que consideri oportunes.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecad@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Agost-setembre del 2007 - Número 351

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Antònia Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Josep Cortès	Lluccamar	Portada
	OCB	3
	Crònica informal	7
	Tal dia com avui	13
	Memòria històrica	16
	Dieta mediterrània	33
	Unió ciclista	36
Ignasi Umbert	Jeroni llambias	4
	Cardassar	32
Ajuntament	Suspensió llicències obra	6
Nicolau/Simonet	Demografia	8
Caldentey/Llull	Queixes de la Sanitat	10
Pau Quina	Festes	11
	Esports	19
Pere Santandreu	En l'estiu, tothom viu	12
Joan Llull	Necessita millorar	14
Antoni Mateu	De la llengua	18
Guillem Port	Reflexionari	20
Conselleria	El retorn del tren	21
Diversos	L'escola	22
Jaume Salas	Catàleg de Patrimoni	24
Agenda Local 21	Mobilitat sostenible	26
Margalida Fiol	Pàgina infantil	27
Crom el Nòrdic	Osset de peluix	28
Ramon Rosselló	Història	30
Joan Roig	Tertúlia de cafè	31
Claudia Umbert	Resultats Cardassar	33
Xesc Umbert	El temps	34
Tomàs Martínez	Ens queden les paraules	36
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

Nota: Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors. De l'Editorial se'n fa responsable el Consell de redacció.

Presentació de l'Obra Cultural Balear

Josep Cortès

Tal com ho havíem anunciat a la revista anterior, el dia 7 de setembre va tenir lloc, a la biblioteca mossèn Salvador Galmés, la presentació de la delegació llorencina de l'Obra Cultural Balear.

L'acte, tot i que no el varen incloure en el programa, estava emmarcat dins les festes de la Mare de Déu Trobada i va comptar a la presència de Jaume Mateu, president de l'Obra, Tomeu Martí, coordinador i Tomàs Martínez, en representació dels socis de Sant Llorenç.

Aquest darrer va esser el primer que va agafar la paraula, per fer un breu repàs de les dades més significatives de l'OCB des de la seva fundació, el 31 de desembre de 1962,

al temps que va anunciar els dos projectes més imminents en el poble: un estudi sociolingüístic sobre l'ús del català a tots els nuclis urbans del terme municipal -concretat en diverses enquestes i entrevistes- i el començament d'un curs de català per a estrangers. A darrera hora, però, se n'hi ha afegit un altre: una taula rodona sobre el Catàleg de Patrimoni Històric, que es durà a terme el 10 d'octubre a la Rectoria.

Tomeu Martí va explicar els camps per on es mou actualment l'Obra Cultural, fent especial esment a l'expansió que està duent a terme per tots els pobles de les Illes.

Jaume Mateu, el president, va tancar l'acte ressaltant la figura de Salvador Galmés, de qui va citar "El garriquer d'Infern" i fent un emotiu discurs sobre el dret inalienable dels mallorquins de lluitar per la nostra identitat i voler esser sempre nosaltres mateixos.

Després de la presentació van començar dos *combats* de glosadors, el

primer a cura de Moisès Coll i Esteve Barceló, "Verderol", tots dos menorquins i acompanyats a la guiterria per Pele. El segon, protagonitzat per Macià Ferrer i Mateu Matas, mallorquins. Tots quatre varen esser molt del gust de les cinc dotzenes d'assistents a l'acte, que alternaven les rialles amb els aplaudiments als glosadors.

Siau benvingut, don Jeroni

Ignasi Umbert

El passat mes de juliol ens as-sabentàrem del nomenament com a nou rector del qui fins ara ho havia estat de la parròquia de Crist Rei de Manacor, D. Jeroni Llabias i Vidal. Aquesta notícia ens va ésser, pocs dies després, confirmada pel seu antecessor en el càrrec, Àngel Reigades. Essent així que el passat mes de setembre, i en concret el dia de la Mare de Déu Trobada, es va presentar el qui a partir d'ara serà el nou pastor de la seva nova guarda.

Per a conèixer una mica qui és i com és aquest nou rector, Flor de Card ha volgut parlar amb ell.

D. Jeroni, de quin poble sou, quants d'anys teniu i quants en fa que sou capellà?

Som nascut a Palma durant una breu estada dels meus pares a Ciutat, però em puc considerar de Santanyí, ja que tota la meva família ho és i sempre hi ha viscut, i jo mateix també des de que tenia nou mesos. Tinc 54 anys i fa 26 anys i mesos que som capellà.

Quins han estat, fins ara, els vostres destins eclesiàstics?

A Ciutat, uns quants mesos a la parròquia del Sagrat Cor dels Hostalets i sis anys a la parròquia del "Corpus Christi" de Son Gotleu. Mentre estava a Palma vaig exercir també de consiliari de l'Associació Cultural dels Sords i del M.U.E.C (Moviment Universitari d'Estudiants Cristians). A Manacor, 20 anys a la parròquia de Crist Rei i, mentrestant, he exercit com capellà de l'hospital de Manacor i consiliari del Casal de la Pau.

Sembla, per les manifestacions que han fet els qui fins fa pocs dies han estat els vostres feligresos, que la

tasca que heu duit a terme ha estat del gust de quasi tots -sempre n'hi ha qualcun que no està conforme mai-. Què en penseu d'aquestes manifestacions en contra del vostre trasllat a Sant Llorenç?

Vull matisar que en cap moment s'han manifestat en contra que el meu trasllat fos a Sant Llorenç; al contrari, ja que és molt a prop. Sí que és ver que el meu trasllat suposava deixar la parròquia i ha causat sorpresa i "cert impacte emocional", cosa comprensible perquè hi duia 20 anys i, a més, hi vaig arribar quan en tenia 34 i he partit amb 54 anys, els de més força i salut. Fa vint anys, la vida de les parròquies era diferent a la d'ara, hi havia més gent jove i més esperit de canvi i de renovació. Durant aquests anys s'ha pogut fer un camí de canvi de mentalitat, d'espiritualitat i de manera de funcionar. Els grups de laics i laiques de Crist Rei tenen molt clar que no són només col·laboradors del capellà, sinó que també han de prendre part en les decisions. Per això mateix no han pogut entendre una decisió que afectava la seva parròquia i en la qual se'ls ha tractat com a simples espectadors. Des d'ara, el rector de la

"Parròquia Gran" és també rector de Crist Rei, ajudat d'un vicari jove a les dues parròquies. La gent de Crist Rei demanava ser escoltada i tinguda en compte i no ha estat així. Comprenc les seves manifestacions i accions i les comparteixo; els seus sentiments i pensaments són els meus. Crec que el Consell Episcopal ha comès un error, almenys en la manera de fer les coses i, potser, que en més coses.

Quins són els vostres objectius a mig i llarg termini en aquesta parròquia llorencina? Pensau estar-hi tants d'anys com heu estat a la de Crist Rei?

Els anys que pugui estar aquí mai se saben, depèn de molts de factors difícils de preveure. Quan vaig anar a Crist Rei no imaginava estar-hi tants anys, ni sortir-ne en aquest moment en les circumstàncies que s'han donat.

És prest per marcar uns objectius a mig i llarg termini, sobretot havent d'atendre quatre comunitats ben diferents. Primer he de conèixer el medi, les persones i grups de les parròquies i les activitats de cada lloc. Sí que puc parlar de prioritats i tendències. Penso

que amb el temps la catequesi no hauria de ser només infantil i juvenil, sinó també familiar i d'adults. Que hem d'afavorir tot allò que ens ajudi a ser ciutadans compromesos amb la societat i el món, sabent treballar amb tothom per la justícia i la igualtat dins tots els àmbits de la vida. El més important no són les activitats dins la comunitat, sinó la nostra presència i acció dins el món vivint els valors de l'evangeli: la defensa del dèbil, el perdó, la igualtat, la dignitat de la persona, etc. En aquest sentit hem de procurar una predicació i una litúrgia ben lligades al que la gent viu. S'haurà de veure si s'ha d'intensificar l'Acció Social amb l'ajut de Càritas a la nostra Unitat de Pastoral, etc. ...

Tindreu al vostre càrrec les mateixes parròquies que fins ara ha tingut n'Àngel?

Sí, Sant Llorenç, Son Carrió, S'Illot i l'església de Sa Coma, però amb una diferència: quasi tot el temps de n'Àngel eren dos els preveres que tenien càrrec pastoral, primer en Francesc i n'Àngel i després n'Àngel i n'Artur. Ara som tot sol, amb el suport dels mateixos preveres que ja els ajudaven a les celebracions de misses, especialment el cap de setmana.

Penseu traslladar-vos a viure a Sant Llorenç o seguireu vivint a Manacor, vist lo prop que estan un poble de l'altre?

Ja visc a Sant Llorenç, encara que amb escapades als altres nuclis de població de la nostra unitat de pastoral.

Veient les poques vocacions que pareix que hi ha, què us sembla que s'hauria de fer per a suplir els capellans que ja són majors o que ens deixen definitivament? Quina solució hi veis? Per ventura ordenar homes casats, dones, o millor seria "importar-ne" de Sud Amèrica?

No hi ha dubte que els capellans han minvat i que sembla que en pocs anys desapareixerà el model clàssic de capellà. Una solució pot ser dur-ne de fora si és que n'hi ha, amb les dificultats d'integració que això suposa. Però molts pensen que s'hauria de començar a a-

vançar per altres camins: ordenar casats, celibat opcional, dones capellans com hi ha ja a altres confessions cristianes, rectors laics o laiques amb ajut dels preveres per l'administració de Sagraments, donar molta més responsabilitat de decisió als laics, etc. Potser tot això no resolndria del tot el problema del nombre de capellans, però potser començaríem a ser una església una mica més propera a la gent, amb més capacitat d'entendre i de respondre adequadament a tots i totes. El model de prevere com l'hem conegut sempre nosaltres, no podem dir que actualment doni massa bon resultat. I per altra banda s'ha de reconèixer el mèrit que suposa ser capellà avui dins la nostra societat, és una tasca dura, s'ha de ser un autèntic "pal de paller" o "masoquista".

No creieu que l'Església hauria d'ésser més oberta davant aquesta manca de vocacions sacerdotals? Pensau treballar amb els joves i intentar que es tornin a interessar pel missatge de Crist o, pel contrari, pensau que ja no hi ha res a fer amb ells?

Abans ja he contestat bona part d'aquesta qüestió. Referent a la qüestió dels joves vull dir que el missatge de Jesús i de l'Evangeli és una oferta per a

tothom i també per als joves. No s'ha d'imposar a ningú, ni als nins, ni als joves, ni als adults. Els joves no són millors ni pitjors que els adults. Ells intenten fer front a la vida, que no és fàcil, amb els recursos que tenen. És clar que jo penso que Jesús i l'Evangeli i el sentit de comunitat és per ells i per tots una bona ajuda, un bon ressort personal i comunitari per viure més intensament el que som i podem. Però perquè els joves d'avui ho puguin percebre amb claredat d'aquesta manera, abans les nostres comunitats i l'església hauran de mostrar millor que viuen l'evangeli i ser més oberts en certs temes que la societat reclama. Sovint diuen que creuen en Jesús, però no en l'església. Això pot ser una excusa per no assumir cap compromís, però no només és una evasiva, també hi ha cosa certa. Els joves sempre seran ben rebuts i atesos, però mai farem proselitisme. Sí que, com tothom, tenen ofertes per conèixer millor Jesús i l'evangeli i integrar-se a la comunitat amb veu i possibilitat d'acció.

Si haviu d'escollir un Papa, quin triaríeu, Joan XXIII, Pau VI o Joan Pau II, una Església pre-conciliar o post-conciliar?

Cap dels tres perquè ja no és possible, no hi són. Però triaria el qui

tingués més capacitat d'escoltar i d'arribar a un consens abans de donar una resposta, no massa taxativa ni definitiva. El qui millor exercís el que anomenem col·legialitat, "unió amb".

Què en penseu de la Teologia de l'Alliberament?

Que ha estat un bon motor de dinamisme a les comunitats de Sud Amèrica. I que al món nostre, benestant i acomodats, ens ha ajudat a reflexionar la Bíblia i la Teologia des de la vida mateixa, fent anàlisi de la realitat i arribant a conclusions que convidaven a noves actituds i accions. Però ens hem quedat més en el terreny de la reflexió que de la pràctica. Si visquéssim la Teologia de l'Alliberament seríem més crítics i més actius dins l'església i el món. Potser les nostres comunitats serien una mica més dinàmiques, anirien més enllà de simples tradicions i cultures religioses i tindrien un caire més crític i de compromís social.

No creieu que l'Església Catòlica s'ha casat massa vegades amb els poderosos, tot el contrari del que diu

el missatge de Crist?

Sempre hi ha hagut les dues línies en marxa: el poderós i el màrtir, l'espasa i la creu, la riquesa i el mendicant, la duresa de cor i el cor que bateja tendresa, l'autoritarisme i el servei gratuït i desinteressat, l'ambició i l'humil. Com en tots els àmbits de la societat.

Penseu que el Vaticà II ha complert les expectatives que va despertar en els sectors més oberts de l'Església Catòlica o, pel contrari, creieu que hi hagut un retrocés i que es fa necessari tornar-se a posar al dia?

No hi ha dubte que el Vaticà II va suposar una renovació important que va causar fort impacte a les comunitats d'aquell moment fins avui: la reforma litúrgica fent ús de les llengües vernacles, la vestimenta dels capellans i religiosos, l'acostament de la Bíblia al Poble de Déu, unes comunitats més participatives, una nova idea de l'església i el món, etc. Però també és ver que molts pensen que, en el dia d'avui, no hauria estat necessari fer-me algunes preguntes d'aquesta entrevista, perquè serien

ja qüestions resoltes en un sentit contrari al que és troben: celibat opcional, paper de la dona dins l'església, moral de la parella, sexualitat, participació més decisiva dels laics en tots els àmbits, diàleg fe-ciència-cultura, etc. Si no hi ha hagut retrocés, almenys podem parlar de frenada. És una sensació de molts i també la meva.

Ja per acabar, i com que suposem que tindrem altres oportunitats per parlar de totes aquestes coses, tan sols em queda agrair-vos la vostra amabilitat per contestar les nostres preguntes i, a l'igual que en el seu dia ho férem amb n'Àngel, el vostre antecessor, vos oferim les pàgines de Flor de Card, que sempre estaran a la vostra disposició. Nosaltres aprofitem aquesta oportunitat per a donar-vos la nostra més cordial benvinguda a la nostra parròquia i que la vostra tasca sigui ben profitosa. Siau benvingut D. Jeroni.

Moltes gràcies i fins prest! Una abraçada!

Suspensió de llicències d'obra

L'any 2000 l'Ajuntament de Sant Llorenç va detectar que es començava a traslladar als nuclis tradicionals la pressió urbanística, un trasllat que coincideix amb una normativa urbanística que permetia un increment important de població. Per evitar un increment insostenible el consistori llorençà va procedir a modificar el seu planejament urbanístic a fi i efecte d'establir uns índexs de població als nuclis tradicionals que impedissin la seva desfiguració.

Actualment, com a conseqüència d'aquella mesura, els nuclis tradicionals tenen el següent índex d'intensitat d'ús: per Sant Llorenç 100 m² de solar per habitatge i per Son Carrió 200 m² de solar per habitatge, índexs que es troben vigents des de novembre de 2003.

El temps d'aplicació d'aquestes intensitats d'ús ha demostrat, en opinió dels responsables polítics de l'Ajuntament de Sant Llorenç, que permeten l'e-

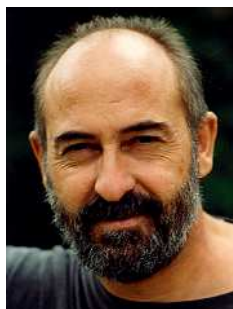
xecució d'edificacions que no s'adiuen amb el caràcter tradicional d'aquests nuclis de població, ja que no hi ha un límit d'habitatges a cada solar cosa que fa que s'agrupin terrenys per construir edificis impropis d'aquests nuclis tradicionals. Havent-se així, realitzat tipus edificatoris no coherents amb la zona colindant ja consolidada.

Atesa aquesta constatació l'equip de govern municipal considera que resulta pertinent per iniciar els treballs d'adaptació total o parcial al Pla Territorial de Mallorca suspendre per un any, prorrogable un altre any, les llicències de nova edificació que - tot complint les Normes Subsidiàries vigents - incompleixin els següents requisits: a) Al sòl urbà del nucli de Sant Llorenç l'índex d'intensitat d'ús serà un habitatge per cada 100 metres quadrats de solar amb un màxim de dos habitatges per solar; b) Al sòl urbà del nucli de Son Carrió l'índex d'in-

tensitat d'ús serà un habitatge per cada 200 metres quadrats de solar amb un màxim de dos habitatges per solar. Es tracta, per tant, de fixar un màxim d'habitatges per cada solar, impeding fer grans edificis plurifamiliars que es consideren impropis dels nuclis tradicionals. Aquest acord fou adoptat a la sessió plenària celebrada el 10 de setembre de 2007.

En el ple de 10-09-07 l'Ajuntament ha aprovat la modificació de crèdit 15/07, de crèdit extraordinari i suplement finançat amb préstec, que bàsicament pretén habilitar crèdit per iniciar els projectes de remodelació i millora del poliesportiu de Sant Llorenç, la construcció d'una nova seu per a la policia municipal a sa Coma i la construcció de la Sala Rigal a Sant Llorenç, un edifici polivalent destinat a les activitats culturals i a les associacions del poble.

Ajuntament

30 DE JULIOL

Amb els periodistes d'Ultima Hora i Flor de Card com a únics assistents, el dia 30 de juliol es va celebrar un ple extraordinari. Hi comparegueren tots els regidors llevat de na Manuela i, per tant, n'Aina Vaquer va fer de portaveu del Partit Popular. Abans de començar, aquesta regidora em va demanar si posaria a la crònica que els de l'equip de govern arribaren tard i jo, com que és ver, ho pos.

Només hi havia dos punts a l'ordre del dia. En el primer aprovaren per vuit vots a quatre unes factures endarrerides de 36.000 euros, després d'escollir el retret de n'Aina, que deia que semblava que els pressuposts estaven fets al tun-tun.

En el segon, es tractava de l'aprovació inicial del catàleg de Patrimoni Històric, que fa una grapada d'anys que rossega per dins els calaixos de la Sala i que a partir del primer de setembre es pot consultar per internet.

-No m'estranya que hi hagués tan poca gent, si xerraven d'història...

-Vas molt equivocat, bergant. Es catàleg de Patrimoni Històric és importantíssim, i més per sa gent que fa comptes fer obra, tant si és dins es poble com a foravila, perquè si sa casa o es terreny estan catalogats, trobarà moltes més traves a s'hora d'obtenir es permissos. Convendria que sa gent s'ho miràs.

-I protegiran tots es béns?

-Pareix que sí. Sa majoria des regidors va considerar que fins i tot se protegien coses que no valia la pena protegir; crec que podria ser ben bé que el modificassin després de s'exposició pública, que acaba a darreries d'octubre.

-Idò per què l'aprovaren amb tantes presses si l'han de modificar?

-No ho sé. Per ventura es qui han fet es catàleg volien cobrar sa feina i necessitaven que estàs aprovat, encara que fos de forma provisional...

-Així i tot, deven estar contents es de s'Agenda Local 21, que fa tant de temps que parlen des catàleg...

-Tampoc no ho sé, perquè lo que és a mi no m'han comunicat res de res i crec que an ets altres tampoc.

-Vols dir que no vos han mostrat es catàleg abans d'aprovar-lo?

-Ni el mos han mostrat, ni sabíem que ja estava enllestit, ni mos han dit que feien comptes aprovar-lo en aquest ple de juliol.

-Serà vitenca, idò, sa pròxima reunió de s'Agenda, si vos tenen tan poc informats...

-No ho sé ni m'importa, perquè no faig comptes tornar a cap altra reunió de s'Agenda, que estic cansat de què em prengin p'es pito des sereno.

-I què feia, aquest pito?

-Arribava a sonar tantes vegades que sa gent ja no li feia cas; passava un poc com ses alarmes de ses cases quan s'apaga es llum.

10 DE SETEMBRE

Aquest dia el públic no era el mateix: en lloc de l'Ultima Hora hi havia els de la Televisió de Mallorca, a més de Flor de Card. Per tant, tampoc no hi va haver problema d'espai en el saló d'actes de la Sala. En Joan Planes no hi va assistir; la resta hi eren tots.

El primer punt era per ratificar la urgència i na Manuela va anunciar que votarien en contra perquè el dia 20 hi havia un ple ordinari i els temes de l'ordre del dia haguessin pogut esperar bé els deu dies que hi mancaven.

En el segon, l'equip de govern proposava "suspendre l'atorgament de llicències d'edificació, per tal d'establir un índex d'intensitat d'ús disminuït als nuclis de Sant Llorenç i Son Carrió", segons constava a l'ordre del dia.

-I això què vol dir?

-Que, seguint s'exemple d'altres municipis, volen evitar que se facin un caramull de blocs de pisos a Sant Llorenç i Son Carrió.

-I si només volen fer una casa?

-No els afecta per res.

Na Manuela va considerar que abans d'aturar les llicències s'havien de saber les necessitats del municipi, ja que amb la suspensió els joves llorencins no podrien accedir mai a un habitatge.

El batle li va replicar que la suspensió només era per un any i que mentrestant s'haurien revisat les Normes Subsidiàries i s'hauria elaborat el Pla General de Mallorca.

N'Antoni Sansó també hi va voler prendre part, dient que d'aquesta manera hi hauria més seguretat jurídica de cara als constructors i que s'evitaria l'especulació immobiliària, ja que no creia que aquests immobles anassin destinats als joves llorencins, sinó més aviat a gent de fora.

Al final la proposta es va aprovar per 8 vots a 4, ja que per primera vegada Unió Mallorquina va votar a favor, circumstància que fou aprofitada pel batle per agrair, no sense ironia, el seu suport a en Pasqual.

-I què és lo que no se pot fer?

-En aquesta mateixa revista hi ha un nota de premsa de s'Ajuntament on s'explica de manera més precisa.

El darrer punt era la modificació de crèdit 15/2007...

-15 modificacions ja han fet enguany!?

-Sí, i encara no som a Nadal.

... per un import que no vaig apuntar. Pareix esser que la major part del crèdit anirà destinat a iniciar tres projectes: la remodelació del poliesportiu de Sant Llorenç, la construcció d'una nova seu per a la policia a Sa Coma i la construcció de la Sala Rigal. Quant als dobbers, només sé que comentaren que les festes de Son Carrió havien costat devers 60.000 euros més dels que feien comptes. "I no férem res extraordinari", va dir el batle. "Tanta sort!", va afegir n'Aina, que seguí considerant que l'equip de govern fa els pressuposts "amb els peus".

La proposta va esser aprovada per 7 vots a favor i 5 en contra, ja que aquesta vegada en Pasqual s'hi va oposar, no fos cosa que es pensassin que s'havia passat a l'altre costat.

Josep Cortès

NAIXEMENTS

* Dia 30 de juny va néixer a Son Carrió en Joan Sureda Puigròs, fill d'en Joana i na Diana. Enhorabona.

* El 28 de juliol, a Sant Llorenç, va néixer na Francesca Maria Soler Tortella, filla d'en Pedro i na Maria. Salut.

* El 31 de juliol va veure la llum na Carlota Mira Brown, filla de n'Andreu i na Brown, llorencins. Enhorabona.

* El 4 d'agost en Guillem Lla-brés i na Maria Vives tengueren un fill carrioner, en Gerard. Salut.

* Dia 10 d'agost va néixer a Sant Llorenç na Fàtima El-Miri, filla de n'Abdelaziz i na Jamila. Salam.

* El dia 18 d'agost, també a Sant Llorenç, va néixer en Félix Nadal Storm, fill de n'Onofre i na Christina. La nostra enhorabona.

* El dia 28 d'agost va néixer a Sa Coma n'Erik Ferrer Henares, fill d'en Rafel Lluís i n'Ana Agustina. Salut.

* El 5 de setembre va néixer a Sant Llorenç na Rosa Nadal Gelabert, filla de n'Anto-

ni i n'Antònia Maria. Enhorabona.

* El dia 11 de setembre en Jaume Sancho i na Francesca Santandreu tengueren un fill i li posaren per nom Albert. Enhorabona a tots tres per aquest nou llorençí.

* Dia 15 de setembre va néixer a Sa Coma en Juan José Rodríguez Sánchez, fill d'en Juan i na María José. Salut.

* El mateix dia i també a Sa Coma, va néixer n'Aitor Preciados Rodríguez, fill de n'Iván i n'Ana María. La nostra enhorabona.

DEFUNCIONS

* Dia 26 de juliol va morir na Margalida Amengual Mir, una llorencina

de 76 anys que vivia a Palma. Que la vegem en el cel.

* El dia 20 de setembre va morir inesperadament en Pedro Miguel Font Jaume, conegut com en *Pedro Joi* i també com en *Xango*, als 58 anys d'edat. Al cel sia.

* Dia 7 de setembre va acabar la seva vida n'Antònia Juan Gelabert, una carrionera de 76 anys. Al cel sia.

* El 21 de juliol va morir en Delio García Fernández, de 69 anys d'edat. Descansi en pau.

* El 8 d'agost, a Sa Coma, va entregar l'ànima a Déu en Juan Moreno Leal, de 49 anys. Al cel el vegem.

* El 21 d'agost va morir a Sa Coma en Joseph Terence Brown, un anglès de 66 anys. Descansi en pau.

NOCES

* El dia 7 de juliol es casaren en Pedro José Santandreu Fullana, llorençí, i na Margarita Morey Amores, manacorina. Enhorabona.

* El dia 14 feren l'esclafit dos manacorins: en Juan Gabriel Bauzá Adrover i n'Ester Gelabert Muntaner. La nostra enhorabona.

* El dia 18 d'agost es casaren en Sebastià Jaume Marcoida, llorençí, i na Mariela Angela Abril Jecome, de l'Equador. La nostra enhorabona.

* El 24 d'agost feren l'esclafit en Daniel Mayoral Barca, de Saragossa i na María José Orell Terrón, ciutadana. Enhorabona.

* Dia primer de setembre es casaren n'Angel Corraliza Galea, arta-

nenc i n'Oscar Ovelleiro Cebolla, de Saragossa. Salut.

* El mateix dia es casaren n'Oscar Rodríguez Villacorta, de Bilbao i na Magali Cabot Bayle, de Palma. Salut.

* El 8 de setembre es casaren en José Maria Navarro Sierra, de Badajoz i na Maria Victoria Sánchez Téllez, de Màlaga. Enhorabona.

* El 25 d'agost es casaren en Sebastià Planisi Mesquida, llorençí i na Margalida Roig Femenias, artanenca. La nostra enhorabona.

COMUNIONS

* El dia 28 d'agost va celebrar la seva primera comunió na Paula Martí Sansó, a qui veiem a la fotografia adjunta. Enhorabona.

Dins el mes d'agost els quintos del 42, és a dir, els qui enguany compleixen els 65 anys, volgueren celebrar que començaran a cobrar amb una festa ben agradable.

Després d'assistir a missa i de degustar un referesc ofert per l'Ajuntament se n'anaren a sopar al restaurant Sa Punta, entre Cala Bona i la Costa dels Pins. A la festa s'hi apuntaren la presidenta de l'Associació de Jubilats, na *Tomassa* i la delegada de Benestar Social, na *Maria Pastera*.

Enhorabona a tots.

Dos nins menjant gelat a l'escalonada de l'església

Quatre *Treufoquets* acabats de batiar

Sopar solidari

Per les festes de la Mare de Déu Trobada, un grup de llorencins que s'autodenomina "Sant Llorenç solidari" va organitzar un sopar a la fresca per recaptar fons per una ONG que treballa al Paraguai.

Entre els tiquets del sopar, la venda d'artesanía del Paraguai i la subhasta del que no s'havia venut es recolliren 5.466'75 euros, que seran destinats a l'equipament d'un centre sanitari per a pobres de San Roque/Tavapy.

El grup organitzador vol donar les gràcies a totes les persones que hi col·laboraren, tant fent feina com regalant menjar o obsequis per al sorteig

que es va fer a les postres i, naturalment, a les més de 400 persones que acudiren a la crida, demostrant així que Sant Llorenç respon quan algú té una necessitat, encara que sigui a l'altre cap del món.

És aquest el segon sopar solidari que organitza, ja que el primer es va dur a terme a ses Sitges i es va destinar als infants de

Níger que pateixen la terrible malaltia del noma.

Queixes per dues desafortunades actuacions de la Sanitat Pública

Ens agradaria relacionar la nostra reflexió amb l'article de Pere J. Santandreu publicat a Flor de Card el mes passat, i titulat "La cara i la creu dels serveis públics". Com en Pere, pensam que les persones que treballen actualment de funcionaris són en general excel·lents persones i competents professionals, i que el que falla és el sistema. Veureu el que ens va passar.

El nostre fill petit va estar ingressat uns quants dies a l'Hospital de Manacor. Hem de dir primer de tot que el tracte que vàrem rebre per part del personal del centre -mèdic, d'infermeria, auxiliar i de serveis- va ser excel·lent. Ens varen ajudar tot quant varen poder i varen demostrar una amabilitat i un interès extraordinaris.

No podem dir el mateix, però, del servei d'ambulàncies del 061, empresa privada contractada pel Servei de Salut de les Illes Balears. Contra el 061, doncs, és la nostra primera queixa. El cas és que teníem cita un dia a les 8:30 per sotmetre el nostre fill, de 18 mesos, a una prova a Son Dureta. L'hora de recollida per a la prova, en la qual el nostre fill havia d'estar dejú, era entre les 7:00 i les 7:30. En realitat, però, es varen entregar sense cap explicació a les 8:30, la qual cosa va retardar l'inici de la prova, que entre una cosa i l'altra es va allargar fins prop de les 13:00. Mentrestant, el nostre fill seguia sense menjar res. A les 13:00, doncs, va començar

l'espera de l'ambulància que ens havia de tornar a l'Hospital de Manacor. A les 14:30, la zona de Medicina Nuclear de Son Dureta, on s'havia fet la prova, s'havia de tancar, així que ens varen traslladar, amb una altra ambulància, a l'edifici Materno-Infantil. A les 15:30, finalment, va comparèixer la tan esperada ambulància i a les 16:15 érem a Manacor, gairebé vuit hores després d'haver partit. I encara més: durant el trajecte, una de les empleades del servei ens va fer saber que encara havíem tenguut "sort": per un contratemps d'una familiar seva s'havia hagut de desplaçar a Son Dureta i gràcies a això ens havia pogut recollir a nosaltres. Si no hagués estat així, creim que encara esperaríem l'ambulància. Però el fet més greu és que el personal mèdic dels dos centres ens va dir que les llargues esperes -gairebé sempre d'hores- són, desgraciadament, una pràctica habitual al 061.

Jutjau vosaltres mateixos si

vàrem rebre un bon servei o si encara resta molt per millorar, sobretot quan es tracta de malalts, i molt més si els malalts són nins.

La nostra segona queixa és contra el mateix Servei de Salut de les Illes Balears. En efecte, pocs dies després d'haver fet la reclamació pertinent al mateix Hospital vàrem rebre resposta d'aquell organisme. En una carta adreçada a "Jaime Lull Caldentey" -sí, "Jaime", en castellà, no "Jaume", com li posàrem quan va néixer-, una tal Monique Gayola Zahm -a qui m'agradaria veure reaccionar en sentir que l'anomenaven Mònica!- ens comunicava que havien rebut l'escrit i que l'havien tramès a la gerència del 061. Hem de dir que el que més ens dol és que un organisme dependent de la Conselleria de Sanitat i Consum, ara en mans de les forces progressistes i nacionalistes, es dediqui a castellanitzar els noms en català de les persones.

**Maria Caldentey Roig
i Joan Lull Vives**

Festes

Han acabat les vacances i ens hem de tornar a posar a la feina (quina peresa...). I per començar he decidit fer un repàs de les festes que ha viscut el poble durant l'estiu. I és que aquesta és una època sinònima d'esbarjo (revetlles, concerts a l'aire lliure, nits bruixes, sopars a la fresca...).

Enguany, les festes patronals eren esperades amb entusiasme per tothom i, a més, hi havia la curiositat de veure com les duria el nou regidor de Festes, en Pep Gall (encara que no sé fins a quin punt l'anterior ajuntament ja les havia deixat preparades). Podríem dir que van estar en una bona línia, no pel renom dels espectacles que varen dur, però sí pel caràcter popular que van tenir (no vàrem haver de pagar per veure res i hi havia activitats per a tots els gustos). I per això sí que cal aplaudir en Pep amb força (i també per haver aconseguit que a la fi tothom passi pel forro a l'hora de pagar el tiquet del sopar de la fira).

El sus es va donar amb el pregó d'en Tomeu Pinxo, un dels personatges més il·lustres que tenim actualment al poble (i és que no tothom pot presumir de posseir una estrella Michelin). De manera molt intel·ligent, el nostre cuiner va tenir en consideració que ell és un especialista del menjar, no un orador professional, i més que fer el típic discurs llarg i avorrit que fa dormir tota la plaça, ens va dedicar unes breus frases i passà directament a

l'acció amb un vídeo (sempre més entretingut que les paraules) en el qual va fer un repàs a la cuina mediterrània (des de la llorencina fins a la marroquina). Després ens va servir cava i rollets, que suposadament són un menjar antic propi del poble. De totes maneres, algunes veus desacreditaren que allò ho fossin. Jo, per la meua banda, no puc opinar perquè ni sabia que existissin.

La part central d'unes festes sempre són els concerts. Enguany vàrem tenir els de sempre (que no és poc), és a dir el de ball de bot, el rock nacional, el rock català i la revetlla. El ball de bot va anar de primera; el rock nacional va estar representat per uns acabats *Inhumanos*, però almenys varen fer riure el personal; *Tutu-Pa*, *Kard's Piken*, *Anegats* i *Pitjor estàs tu s'encarregaren* de fer el concret de rock català; i la revetlla, que enguany va córrer a càrrec de *Tumbet de Solfa* i *Soubastos*, va tornar demostrar que és infalible, duguin qui duguin. Definitivament, la meua teoria es compleix. O dus un grup capdavanter (tipus *Fito i Fitipaldis*) o et pots quedar amb una revetlla de grups de per aquí, perquè de totes maneres duen la mateixa gent que altres grups de fora i valen manco. Com a novetat també es va a dur terme el concert de *Mecano Simfònic*, el qual no va estar malament per acomiadar de manera dolça una setmaneta tan moguda.

També cal mencionar el gran

èxit de la Fira Nocturna, que enguany va ser renovada amb el subtítol de "La dieta mediterrània" i això ja va ser suficient per aportar nova gent a un acte que ja començava a fer olor de rutina. I xerrant de rutina, sembla que enguany a la Cursa Nocturna hi havia un poc de menys gent. Cal recordar que ja en duim més de deu i és normal que el número de persones participants ja no augmenti, sinó que es vagi estabilitzant. Però tranquils, tenim cursa per molts d'anys. Per altra banda, he sentit a dir-ne de tot color sobre les camisetes. A mi, personalment, m'han agradat. No són caloroses, el dibuix no està malament i a la fi és blanca.

Finalment, també voldria dir dues cosetes sobre les festes de la Mare de Déu, que a mi personalment m'han decebut un poc. Si abans havia destacat que les festes patronals havien estat variades i hi havia hagut activitats per a tothom, no puc dir el mateix d'aquestes darreres, perquè eren exclusivament per a gent afamada. Ja és perquè sé que són festes religioses, perquè sinó un servidor pensaria que hem fregat el pecat capital de la gola. Si no, no s'entén que en unes festes d'una setmana s'hagin organitzat quatre sopars. Que si pamboliada, que si sopar solidari, que si el de la fresca, que si el dels pescadors... Res, que vaig quedar ben rodó. En canvi, ni un concert per als joves, ni cap novetat més enllà de les activitats

de sempre. Esperem que l'any que ve amb el nou rector (que promet i molt) es pugui donar un impuls a aquestes festes. Fins i tot he enyorat en Pasqual i el seu Cris Juanico...

Frase del mes:

"No hi ha cap cançó que sigui capaç de fer una revolució, però a totes les revolucions la gent hi va cantant" (Silvio Rodríguez, músic cubà).

Les festes patronals van ser molt animades

Pau Quina

En l'estiu, tothom viu

Pere Santandreu

Benvolguts amics,
Benvolgudes amigues,

Quan surti aquest article a la revista, l'estiu ja farà estona que haurà deixat pas a mesos més trists. Els afortunats que teníem vacances ja farà setmanes que haurem tornat a la rutina del despertador, a les obligacions quotidianes, al dia a dia que ens fa anar de bòlit. Per a aquells que no feim feina dins la indústria turística -amb uns horaris tan feixucs, amb la plena a l'agost-, l'estiu haurà estat la calma, la pausa, retrobar amics i coneguts que no vèiem de fa temps, el temps per a tu mateix. D'això vos vull parlar avui.

PRADA DEL CONFLENT

Prada del Conflent és un poblet de la Catalunya Nord, és a dir, de la Catalunya

que al segle XVII va passar a formar part de França. Aquest bocinet de Catalunya actualment s'integra dins la Regió del Llenguadoc-Rosselló. Molt poca gent hi parla català. No és estrany, després de les mesures repressives de l'estat francès durant tants de segles, que al final han produït el seu efecte devastador. Tanmateix, però, el sentiment de catalanitat és elevadíssim. Pertot arreu hi ha banderes catalanes, i fins i tot la capital és designada oficialment com *Perpinyà la catalana*.

Aquest estiu, amb tota la família (amb na Francisca i els tres menuts), hi hem passat uns dies. Tota la Catalunya Nord és un jardí: l'aigua que corre pertot, un foravila verd i tot arranjat, pomeres i melicotoners carregats de fruita, casetons i poblets sense desastres urbanístics, muntanyes verges... Hi ha tu-

risme, molt de turisme, però no un turisme de masses, sinó uns curiosos visitants que passen per dins la vila fortificada de Vilafranca del Conflent o pugen les muntanyes que verben el naixement de Catalunya.

Al petit poble de Prada, des de fa trenta-nou anys, s'organitza la Universitat Catalana d'Estiu (www.ucestiu.com). És a dir, des de 1968. Jo encara no havia nascut. Segurament molts de vosaltres recordareu que la llengua i la cultura que s'expressava en català, és a dir, la nostra, estava prohibidíssima pel dictador Franco. *Si eres español, habla español*. Encara hi ha curts que fan servir aquesta grolleria! En aquell context de misèria cultural neix aquell espai de diàleg, de reflexió i també de festa. Cada any hi té lloc durant la segona quinzena d'agost. Són unes vacances

meravelloses sense passar pel comerç de l'oci.

Trenta-nou anys després encara continua. Enguany hi he pogut ser. Mentre els meus fills jugaven a l'esplai -vigilats de prop per becàries txeques, russes i d'altres nacions llunyanes, que parlaven la nostra llengua perfectament-, jo he impartit un curs d'introducció als grans espectacles del teatre medieval. Hem analitzat el *Cant de la Sibila*, el *Misteri d'Elx* i les danses de la Mort. Hi havia mallorquins, barcelonins, gironins, una estudiant de Moscou que feia un estudi sobre el català de l'Alguer i traduïa al rus -per primera vegada- els versos d'Ausiàs March... Gent agradabilíssima, d'una alta qualitat humana.

FESTIVALS D'ESTIU

Cada any, l'estiu mallorquí arriba acompanyat de festivals. La paraula festival ve de festa, i efectivament, són festes de la música, de la dansa, del tea-tre, de totes les arts. Mallorca té espais emblemàtics, d'una bellesa excepcional. Enguany hem pogut anar a dues cites, que vos recoman per a l'any vinent: hem vist la cantaora Mayte Martín acompanyada de la bailaora Belén Maya al Festival de Pollença. El Claustre de sant Domingo estava ple de gom a gom, i va ser una vetlada especial. També màgic va ser el vespre al Castell de Bellver per sentir la cantant mallorquina més universal, na Maria del Mar Bonet, que feia vuit anys que incomprendiblement no cantava a la ciutat de Palma. Hi va presentar el seu nou disc: *Terra secreta*. A molts d'espais de gran interès hi ha cites amb l'art. Començau a fer guardiola per a l'any que ve.

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 115 ANYS

* Que Gabriel Carrió Galmés fou nomenat secretari de l'Ajuntament. Va esser el primer d'ençà de la separació de Manacor (23.08.92).

* Que s'acordà construir un carro per dur-sen els morts de Son Carrió a enterrar (30.08.92).

* Que es creà la Junta Local d'Instrucció Pública (30.08.92).

ARA FA 105 ANYS

* Que Guillam Bauzà Sureda dimití del càrrec de batle i fou substituït per Antoni Alemany Sancho (15.09.02).

ARA FA 90 ANYS

* Que un grup de regidors va proposar la destitució del secretari Pau Morey Ujoll per no merèixer la seva confiança. El substituïí Gabriel Carrió Galmés (15.09.17).

ARA FA 85 ANYS

* Que s'inaugurà l'Escola Eclesiàstica Montesori, coneguda com "s'Escola Nova" (08.09.22).

ARA FA 75 ANYS

* Que es començaren les escoles de Son Carrió (08.32).

ARA FA 60 ANYS

* Que Antoni Martorell fou nomenat director de l'escola de Son Carrió (01.09.47).

ARA FA 35 ANYS

* Que començaren els campanyaments del Club Card, dirigits per Guillem Pont. Se n'organitzaren durant 13 anys (01.08.72).

ARA FA 25 ANYS

* Que Joan Font va prendre possessió del càrrec de rector de Sant Llorenç (08.08.82).

* Que va sortir al carrer el disc "Tonades i música del Llevant", d'Antoni Fai (10.08.82).

* Que el Partit Socialista de Mallorca, PSM, va fer la seva primera actuació pública a Sant Llorenç, de la mà d'Antoni Sansó (09.82).

* Que es desbordà el torrent de ses Planes (09.09.82).

ARA FA 20 ANYS

* Que es va inaugurar la depuradora de Sa Coma, que també rep aigües brutes de Sant Llorenç i Son Carrió.

ARA FA 15 ANYS

* Que es va presentar el segon volum de la col·lecció "Es Pou Vell", "Sant Llorenç, ahir II", de Guillem Pont, com el primer (08.08.92).

ARA FA 10 ANYS

* Que Margalida Fullana va guanyar la medalla de bronze en els campionats del món que se celebraren a Suïssa (21.09.97). Dies més tard l'Ajuntament li va organitzar un homenatge popular.

* Que es va presentar el projecte de rehabilitació de l'estació. Encara segueix igual.

ARA FA 5 ANYS

* Que es va inaugurar la remodelació de la plaça de l'Ajuntament, dissenyada per Jaume Salas.

* Que va sortir a llum el llibre "Téntol", de Josep Cortès, dins la col·lecció "Es Pou Vell" (13.08.02).

* Que es va presentar el llibre "El samsó mallorquí", de Bartomeu Ferrer, sobre la figura del llorençí Sebastià Lull (12.08.02).

* Que n'Antoni Riera Melis fou nomenat vice-president de l'Institut d'Estudis Catalans.

* Que es va presentar l'Agenda local 21, que a través de la participació ciutadana pretenia marcar un camí cap al desenvolupament sostenible del municipi.

Sant Llorenç: necessita millorar

Joan Llull

El sistema educatiu actual ha introduït, pel que fa a l'ensenyament primari, noves maneres de qualificar el rendiment de l'alumnat. Així, "Progressa adequadament" (PA) significa que el rendiment és bo i "Necessita millorar" (NM) que és negatiu. Faré servir aquesta darrera, doncs, per referir-me a alguns aspectes del nostre poble que no m'agraden gens.

Per sort, no a tots els mortals ens agrada el mateix. Cadascú té les seves preferències, i un pot jutjar bo allò que pot desagradar a un altre.

Els pobles i les ciutats tenen coses amb les quals els seus habitants estan d'acord i d'altres amb les quals no hi estan, i Sant Llorenç no és una excepció. Jo també tenc les meves preferències, és clar. Parlaré aquí de dotze aspectes del nostre poble que no m'agraden, com també podria haver parlat d'uns altres que trob que estan bé. He volgut fotografiar allò que consider que és de mal gust i acompanyar-ho d'unes breus -i gairebé innecessàries- explicacions. Veureu que les fotografies duen un número que correspon a cada una d'aquestes explicacions.

He de dir, primer de tot, que no tot el que consider denunciablable o negatiu es pot retratar. Com podria retratar, per exemple, una conversa de caire racista? O un jovenell menant a una velocitat de vertigen una motocicleta carrer Nord amunt? O que es reguin les zones enjardinades del poble a la una del migdia, amb la tudadissa d'aigua que això implica? Com podria fotografiar amb una càmera com la meva, sense l'objectiu adequat, l'antena que ens han entaferat damunt S'Esquerda?

Però vejam quines són les dot-

ze coses del nostre poble que he considerat mereixedores d'un suspens:

1. EXCREMENTS D'ANIMALS A LA VIA PÚBLICA. Qualsevol cap de cantó pareix bo perquè els nostres cans hi deixin el "present". El d'aquesta foto és ni més ni menys que al carrer Major, a la Plaça Vella. Molta gent n'ha trepitjats, com jo mateix!

2. COTXE ABANDONAT. El cotxe que veis es troba a la carretera de Ses Planes, prop del Portell d'en Polit. Sempre he pensat que un cotxe abandonat, tant si és a dins el poble com si és a foravila, causa una pèssima impressió. Molts deuen haver vist també un Audi groc que durant un parell de setmanes varen deixar de la mà de Déu al costat de la Unitat Sanitària, devora el Pou Vell. Començava a estar en un estat lamentable, fins que decidiren llevar-lo. Esperem que no sigui un precedent.

3. PONT DE FORMIGÓ. També tothom sap on és. Varen voler conservar l'antic pont del tren de la carretera de Son Carrió i li aferraren un pont de formigó. Sense comentaris. Un autèntic "nyarro" arquitectònic.

4. BLOCS DE PISOS DE NOVA CONSTRUCCIÓ. Dos rètols anuncien la imminent construcció de sengles blocs de pisos al nostre poble. El de la foto es troba a la sortida del poble, al costat de la carretera de Les Planes. L'altre és al carrer de l'Estació, abans d'arribar al torrent. Són el tercer i el quart habitatges plurifamiliars després del del Molí d'En Bou i de l'altre que acaben de fer a Son Colom. Fa poc, però, la Corporació Municipal de Sant Llorenç decidí suspendre durant un any les llicències d'habitatges plurifamiliars, seguint l'exemple de pobles com Montuïri o Son Servera. Esperem que amb aquesta mesura encertada el nostre poble continuï mantenint la fesomia arquitectònica que altres pobles mallorquins ja han perdut.

5. NOM DEL POBLE MAL ESCRIT. Venint d'Artà, de Son Servera o de Manacor, trobam a l'entrada del poble un panell informatiu que anuncia la construcció de la "Variante de Sant Llorenç des Cardessar". Pareix mentida que, després de

tants anys, encara n'hi hagi que escriguin "Cardessar"! Record que la qüestió d'escriure-ho amb "e" o amb "a" va ser motiu de discussions acalorades entre entesos i profans. Als responsables del rètol encara els podem agrair que no hagin escrit "San Lorenzo"! En matèria de llengua, no sé per què, tothom hi vol dir la seva.

6. SENYAL D'"STOP" TAPADA. Es troba al creuer que hi ha entre el carrer dels Mestres, darrere l'escola, i la carretera d'Artà. La tapen els contenidors de fems, per la qual cosa no serveix per a res. Esperem que no passi cap desgràcia, tractant-se d'un lloc tan delicat.

7. ESTACIÓ DE TREN EN RUÏNES. Ja fa molts d'anys que l'estació de tren dóna una imatge tercermundista del nostre poble. Afortunadament, però, sembla que les noves forces polítiques que governen les Illes volen fer una aposta decidida pel transport públic, recuperant tant la línia de tren com les estacions fins a Cala Rajada.

8. FEMS DIPOSITATS EN LLOCS INADEQUATS. Crec que es tracta d'un ventilador que varen deixar just a baix del contenidor que hi ha devora el torrent de la carretera d'Artà. No és, evidentment, el lloc més adient per deixar-lo. Qualcú féu un acte de pietat i el recollí poc després, no sé si per dur-lo al punt verd o cap a ca seva. Gràcies de tot cor a aquesta ànima caritativa!

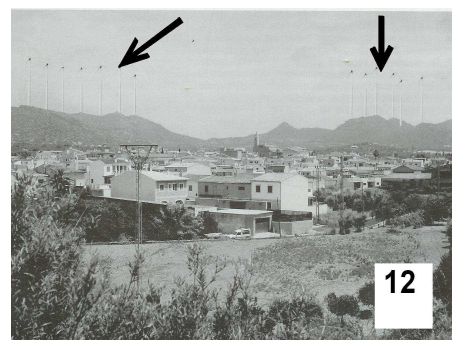
9. PARADA D'AUTOBÚS D'AUMASA. Per què han posat la parada d'autobús de la carretera d'Artà ben davant del carrer de Lepant? Els cotxes que es volen incorporar a la carretera de Manacor des d'aquest carrer o bé han d'esperar que l'autobús partesqui o bé han de fer una perillosíssima maniobra, ja que de la dreta no es veu res. Tornem a resar perquè aquí tampoc no passi res. I que consti que Aumasa no hi deu tenir res a veure, aquesta vegada

10. MUNTANYA MASSA ESCOTADA. Varen escotar la muntanya de Son Pocapalla, devora la rotonda de la benzina, per construir la variant. Per què, em pregunt jo, varen fer aquesta endinsada tan innecessària a la muntanya? L'únic que se m'ocorre és que no els varen bastar les runes per omplir davall la carretera i varen haver d'escotar un tros més de muntanya. No s'hagués pogut trobar una altra solució?

11. NOM DE PLAÇA SENSE NORMALITZAR. Per ventura la foto no es veu bé, però la placa que hi ha a la placeta de Ca na Pisca diu "Plaza de Jaime Santandreu". Així com sona. Havia passat moltes vegades per devora sense reparar-ho. Vaig haver de fregar-me els ulls i tornar-ho a mirar. M'imagín que és l'única placa del poble que encara és en castellà. No hauríem de fer un pensament?

12. PROJECTE DE PARC EÒLIC. La dotzena és, evidentment, una imatge virtual, la que sortia a la portada del Flor de Card de juny i que representa l'aspecte que tendrien les muntanyes de l'Esquerra, del Tresor i de Pocafarina amb els tretze molins que hi volien instal·lar. Gairebé tota la corporació municipal hi votà en contra. Esperem que tot hagi estat un malson.

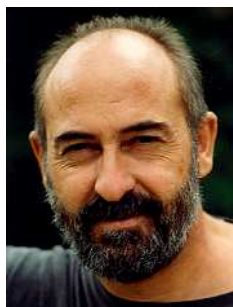
Art Jove

Na Catalina Forteza, de Son Carrió, va guanyar el premi de disseny Art Jove 2007 amb un projecte d'il·luminació de la gespa a base de fibra òptica, de manera que sembla que la llum surt de dins l'herba. Posteriorment al va presentar a la Fira Internacional del Moble, a València.

Les dones represaliades

Josep Cortès

D'entre les persones que varen ésser represaliades per mor de les seves idees polítiques, o per no haver volgut -o pogut- col·laborar amb els falangistes, o, simplement, per estar casades amb algun significat republicà, parlaré avui de les dones llorencines i carriones que patiren les conseqüències de la guerra.

JAUMETA GALMÉS ROSSELLÓ, *Falcona*. Va néixer als voltants de 1870 i, per tant, l'any de la guerra ja tenia 66 anys. Estava casada amb Josep Oliver Morey, *Veiet*, i vivia a Son Falcó, aquella casa gran que hi ha a la sortida del poble, a mà dreta, anant a Artà.

En aquell temps tothom estava obligat a entregar els béns als falangistes, però ella i el seu marit es negaren a aportar la farina, les ametles i les poques joies d'or de què disposaven, ja que les havien de menester per ells. Els defensors de la Pàtria no ho volgueren consentir i els empresonaren a tots dos durant prop de dos anys a Can Mir i als Caputxins.

Els requisaren tots els béns: 21 duros d'argent, 3 quarteres de blat, una quarterada de terra per la banda de Lluçmar i la casa on vivien, que, a la subhasta, va comprar un parent seu, en Tomeu Falcó.

El dia abans del requisament en Mateu Oliver, el seu cunyat, va demanar consell al jutge de pau, que aleshores era en Mateu Gayà, *Ventura*, qui li va recordar que "fins les 12 és d'avui i pots fer el que vulguis". En Mateu es va posar a fer viatges amb el carro i així va poder salvar el lli, la caixa, les cadires i tot el parament de taula, que va portar dalt del sòtil de caseva; d'aquesta manera, en sortir de la presó almanco varen tenir

mobles.

L'any 38, en acabar l'empresonament, va estar una temporada a Cana Barretota i després anaren a lloguer fins que ell va morir, l'any 1950. Després, en Tomeu Falcó, la va deixar estar a caseva fins a la mort, l'any 1954.

PERETA GENOVART ROSSELLÓ, *Confit*. Va néixer a Son Carrió el 22 de desembre de 1899, estava casada amb Montserrat Sansó Mesquida, *Fosc*, i tenia dos germans, Jaume i Mateu; tant el seu marit com els seus germans també varen estar empresonats.

La tancaren durant 7 mesos a la presó provincial perquè no va voler dir on era el seu home, quan els falangistes anaren a cercar-lo a caseva.

MARGALIDA LLINÀS GALMÉS. Va néixer el 16 de juliol de 1911 a Son Carrió i estava casada amb Mateu Genovart Rosselló; era, per tant, cunyada de l'anterior.

Va estar tancada durant 6 mesos a la presó provincial perquè tampoc no va voler dir on es trobava el seu marit. Mentre els republicans eren a Mallorca es va amagar dins una cova, prop de Son Carrió, on va tenir la seva filla Maria. Els republicans l'assistiren i li donaren llet i queviures.

Va morir a Son Carrió el 14 de gener de 1999.

JOANA LLULL DURAN, *Galina*. Per no repetir el que ja s'ha dit, es poden consultar les dades de la *Comare Galina* a la revista de gener de 2007.

JOANA RIERA LLINÀS, *Meca*. Era modista, probablement la més qualificada d'aquells temps en el poble. Estava casada amb en Bernat Estelrich Galmés, *Carbó*, qui entre el juliol i el novembre de 1931 va ocupar el càrrec de batle de forma interina i fou afusellat a Son Colletes el 1936.

Era la filla d'en Toni Garrit, aquell contador de rondalles que compta amb una escultura a la plaça dels Morers, i també tia de Guillem Llinàs, *Mec*, que va haver de fugir a França i

Argentina per evitar la repressió.

Era una persona molt radical i republicana convinguda. Després de mort el seu marit va ésser empresonada als Caputxins, vora el mercat de l'Olivar, durant quatre o cinc anys. L'any 1959 va emigrar a Amèrica, però només hi va estar devers un any. Va morir l'any 1965 a Sant Llorenç.

Com a anècdota, contem que una creu que portava li va fer sortir un vespre enmig del pit, cosa que fou aprofitada per algun dels seus enemics polítics per compondre-li aquesta glosa:

En 'nar a posar-vos sa creu
demanau a s'argenter,
i si té rel de vespre,
al'lotes, no la volgueu.

BÀRBARA MAS-CARÓ BRUNET, *Mascarona*.

Va néixer a Sant Llorenç l'any 1917 i feia de mestressa de casa. No consta que estàs interessada en la política, però va ésser empresonada alguns mesos als Caputxins només perquè s'havia discutit aferrissadament amb un conegut capdavanter falangista llorencí, el nom del qual no desvetllaré.

MAGDALENA BASSA GALMÉS, *Coniera*; com que a sa mare li deien Isabel Galmés Mora, també era coneguda amb un altre malnom: *Móra*. He deixat per al final el cas d'aquesta dona, que va patir més que cap de les altres la barbàrie feixista.

Va néixer a Son Carrió el 18 d'abril de 1908, a la finca de sa Marineta i

era cosina dels *coniers* de Sant Llorenç, entre els quals hi havia Guillem Galmés, que dóna nom a l'escola llorencina. Estava casada amb Jaume Carrió Bauzà, *Fontpella*, tam-

bé de Son Carrió, zelador de l'Ajuntament i afiliat a Esquerra Republicana.

"Quan es va produir el reembarcament de les forces de Bayo, el 4 de setembre de 1936, els falangistes acudiren a casa de Magdalena Bassa, *Móra*, cercant el seu marit (...). No el trobaren i per això s'esbravaren amb ella. Segons assegura Antònia Pascual Gelabert, filla de Jaume Pascual, *Boquet*, assassinat el 1936, violaren Magdalena Bassa vora el pont del tren del camí de Son Carrió, a les portes de Manacor. Posteriorment la tancaren a l'Escola Graduada juntament amb les cinc infermeres o milicianes vingudes amb Bayo i l'afusellaren a Son Coletes, el mateix 4 de setembre de 1936. Tenia 28 anys" ⁽¹⁾.

Per completar aquest article inclouré també el que he pogut esbrinar del marit de Magdalena Bassa, en Jaume Carrió Bauzà, *Fontpella*. "Va néixer el 24 de de-

sembre de 1903 a Son Carrió (...). En desembarcar Bayo es passà a les tropes republicanes i quan aquestes partiren ell es va quedar -ja fos perquè el deixaren a terra, per manca de coordinació o, possiblement, perquè tenia un infant petit- acudint a sa Gruta Boquet a demanar que l'amagassin. No va poder ser perquè tampoc allà hi havia tranquil·litat, ja que cercaven membres de la família *Boquet*, que acabaren trobant i executant. Jaume *Fontpella*, que possiblement coneixia el desenllaç de la seva dona, es veié perdut quan comprovà que els falangistes el cercaven pertot. Seguí cap endavant i es va penjar el 4 de setembre de 1936 en una caseta, un poc més avall

que sa Gruta, per evitar caure en mans dels seus perseguidors vestits de blau. Tenia trenta-tres anys" ⁽²⁾.

He de dir que no està comprovat que en Jaume Carrió se suïcidàs i que hi cap la possibilitat de què també fos assassinat. De fet, a la pàgina 41 del llibre "Mallorca contra los rojos", de Francesc Ferrari Billoch, Manacor, 1936 i a la pàg. 37 del llibre "Morts de cara al sol", de Joan Pla, Miquel Font, 1986, hi consta la fotografia que es reproduïx en aquesta mateixa pàgina. Segons m'ha assegurat Nofre Riera, de *s'Auma*, que em va deixar el primer dels llibres esmentats i que va fer la guerra amb els nacionals, la persona que surt a la fotografia és en Jaume *Fontpella*. Així, si és ver que és ell, sembla difícil que es pogués penjar a una branca tan baixa i dóna peu a pensar que foren terceres persones les que el col·locaren en aquesta estranya postura.

Vull aprofitar l'avinentsa per donar les gràcies a na Bàrbara, la filla de Magdalena Bassa i Jaume Carrió, que em va deixar les fotografies dels seus pares. Quan va quedar orfe no havia complert els quatre anys.

P.D. A més de les dones que he esmentat en aquest article consider que també

s'hi haurien d'afegir les esposes dels assassinats o empresonats pels falangistes, i en algun cas també les filles i fills, ja que a més d'estar privades de la seva companyia, hagueren de patir les constants humiliacions que les infringiren en els anys de la postguerra.

(1) i (2) Antoni Tugores, *Manacor, la guerra a casa*, Mallorca 2006, pàgs. 207 i 209.

Les cinc infermeres republicanes que patiren les mateixes barbaritats que Magdalena Bassa

Defensem la nostra llengua

Antoni Mateu

Una intèrpret i traductora de berber i àrab al castellà, Saïda Saddouki, féu pública per l'agost a la seu de l'Obra Cultural Balear la seva denúncia per haver rebut un "tractament vexatori" per part de dos agents de la Guàrdia Civil del quarter del carrer Manuel Azaña de Palma, pel fet de dirigir-s'hi en català. Segons Saddouki, "el simple fet de parlar en la llengua pròpia de les Illes Balears comportà la pèrdua d'una feina de traducció que tenia aparaulada amb el capità del quarter, el senyor Bartolomé. Els fets ocorregueren dia 16 d'agost, a les 9.30 del dematí. Saïda es presentà al quarter per entrevistar-se amb l'esmentat capità. "Bon dia, tenc cita amb el capità Sr. Bartolomé, amb motiu de prestar servei de traduccions", digué a l'agent Sarro, que en aquells moments controlava l'accés a l'edifici. "A mi no me hables en catalán. Hasta que no hables en cristiano no vas a pasar. Tengo que saber a dónde vas y como no te entiendo -porque hablas raro-, no te puedo dejar pasar. Así que... tú decides!", fou la resposta de l'esmentat agent.

Saïda fou retinguda durant vint minuts a l'entrada del quarter i no aconseguí veure el capità. L'endemà, Saddouki hi tornà, aquest cop amb la intenció de parlar en castellà i així poder accedir a les tasques de traducció que tenia encomanades. "Buenos días, vengo al departamento de policía judicial con el capitán Sr. Bartolomé, por unas traduccions, hi és?", demanà a mitges, en castellà i en català, la traductora. La resposta de l'agent Sarro fou la mateixa que la del dia anterior. S'inicià una discussió en què l'agent negà a la professional el dret d'expressar-se en català. L'agent Sarro féu servir arguments que posaven en qüestió l'oficialitat del català a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i, amb pretensions de coneixements filològics, arribà a dir que "el català no era cap llengua".

Després d'un quart d'hora d'estires i arronses, un altre agent deixà entrar Saïda. La sorpresa més grossa, però, encara havia d'arribar. Un cop Saïda estigué asseguda davant el capità Bar-

tolomé, aquest li parlà així: "A mi me parece vergonzoso que seas de otro país y defiendas un idioma que ni siquiera existe, porque unos se lo han inventado y, encima, vienes tú a defenderlo! (...) Lo que me faltaba: una mora catalanista! (...) Si quieres el catalán pues quédate con él! (...) Sabes que aquí no hay nada que odiamos más como ese maldito idioma y posturas como la tuya!". Tomeu Martí, el portaveu de l'OCB, va assegurar que aquest cas ja es troba en mans d'un advocat i que l'entitat ja ha sol·licitat una visita amb el delegat del Govern central, Ramon Socias, per aclarir els detalls d'aquest tema.

El dijous, dia 6 de setembre, al teatre sindical de CCOO, hi va haver una concentració organitzada per l'Obra Cultural Balear per fer costat a Saïda Saddouki, a la qual hi assistiren més de 200 persones. A l'acte també agafaren la paraula Antoni Mestre i Anastàsia Shelyakina, per explicar les agressions lingüístiques que havien patit temps enrere. Antoni Mateu i Tomeu Martí, president i vice-president de l'OCB, feren saber als assistents que l'Obra havia incorporat quatre principis. El primer, que tots els qui trien Mallorca per viure-hi són benvinguts i que la seva plena integració passa per l'aprenentatge del català. El segon, que els agents dels cossos de seguretat que treballen aquí amb actitud colonial no hi són ben arribats. El tercer, que el nou Govern lideri ja el procés de recuperació lingüística i cul-

tural i que si no és capaç de fer-ho, perquè no hi creu o no hi vol destinar esforços, que se'n vagin. El quart, que tota la ciutadania s'impliqui en la qüestió de la llengua i denunciï els casos d'agressions lingüístiques.

El 24 de setembre, Tomeu Martí presentà un dossier a la Secretaria d'Estat de Seguretat, a Madrid, exigint el compliment dels drets lingüístics per part dels membres dels cossos i les forces de seguretat de l'Estat a les Balears i arreu dels territoris de parla catalana. Martí entregà un dossier informatiu sobre les presumptes agressions ocorregudes a Balears durant el darrer any a Moisés González, alt funcionari d'aquest organisme dependent del Ministeri d'Interior.

Aquesta visita és fruit de la conversa que l'OCB mantingué amb el delegat del Govern central a les Illes Balears, Ramon Socias, arran del cas Saïda. Llavors, el president de l'entitat, Jaume Mateu, sol·licità una reunió amb el director general de la Guàrdia Civil, Joan Mesquida. «La cosa ideal hauria estat que el mateix Mesquida —explicà Martí— rebés l'OCB. Així i tot, però, volem obtenir garanties per part de la Secretaria d'Estat de Seguretat que assegurí el compliment dels drets lingüístics de tots aquells residents a les Balears que desitgin fer-se entendre en català a qualsevol quarter de la Guàrdia Civil o comissaria de la Policia Nacional».

Tanmateix, Martí sol·licità que Joan Mesquida rebí properament una delegació de la Federació Lull, organisme que aplega les diferents entitats que treballen a favor de la llengua i cultura pròpies arreu del territori. Es tracta de l'OCB a les Illes Balears, d'Acció Cultural del País Valencià i d'Òmnium Cultural. «La vulneració dels drets lingüístics és una pràctica comuna en tots els territoris de parla catalana. Per aquest motiu cal que facem un front comú i reivindicuem de manera conjunta un compromís per part de l'Administració central per reclamar una sèrie de mesures que incentivin l'aprenentatge del català entre les forces de seguretat», assegurà Martí.

Crònica dels tornejos i arrancada del Cardassar

Pau Quina

Ja sé que serà un poc estantís (aquest és el problema de fer una revista mensual amb vacances el mes d'agost), però consider necessari fer un petit resum dels tornejos esdevinguts durant l'estiu al poble.

Primer de tot, començarem amb el futbol. En una final atípica entre tres, qui se'n va dur el pre-mi gros van ser els carrioners, després d'empatar a zero amb els Juvenils i guanyar 3-2 els Planissi.com. A pesar que no eren els màxims favorits, sí que ja havíem avisat que havien fet un equip sòlid amb certes garanties. Això, més l'absència a la final dels jugadors del Cardassar a les files dels Planissi.com i els Juvenils, els va permetre fer història i alçar per primera vegada la copa a Sant Llorenç. Per cert, tanta sort que el Cardassar juga a Preferent, que si arriba a jugar un poc més amunt com a mínim ens fan pagar un segur metge (tipus el d'en Garbajosa) per poder tenir els jugadors grocs-i-negres al torneig. És inconcebible, miri per on se miri, que aquests jugadors no es puguin perdre un miserable entrenament per jugar una final de futbol del poble. Miam si l'any que ve s'imposa el seny. I ja que hi som, tampoc estaria malament

que entre tots exigíssim que ens tornin posar un torneig més normal, amb una final entre dos. Més que res per evitar que alguns equips quedin invictes, com els Juvenils, però sense recompensa. Com a mínim que cada equip s'ho pugui jugar en els penals, sense haver de dependre de tercers.

Per una altra banda, el torneig de tennis ens va oferir poques sorpreses. En *Trompes*, per variar, va tornar repetir triomf en el grup A. Aquest cop la seva víctima va ser un recuperat Paco Pastor, que de totes maneres no va tenir cap opció a la final. Pel que fa al grup B, tampoc hi va haver gaire sorpreses i en *Pisca petit* es va desfer còmodament d'en Mateu Àngel.

Finalment, voldria destacar el gran èxit de participació i públic en la

curse de "malalts" (és a dir dels ciclistes de Sant Llorenç). Escenes com la del *Conde Rossi* ascendint el carrer Major, en *Nonis* amb un capell de palla a la pagesa o en Joan Sancho amb bicicleta de muntanya intentant seguir el ritme dels altres, no es veuen cada dia. Esperem que es tornin reunir aviat i ens brindin un espectacle similar.

El Cardassar arranca la temporada

A l'espera que les categories base tornin iniciar la competició, el Cardassar gran i els Juvenils ja han donat les primeres passes. I si bé els més joves han partit arrasant (2-0 contra el Cala d'Or i 2-3 al camp de la Unió), els de Preferent encara no han acabat d'agafar l'onda adequada. Tot va començar bé amb una victòria a casa contra l'Independent (2-1), però després el sorprenent 7-3 contra el Calvià va caure feixuc com el plom ja que és un d'aquells resultats que fan mal ben endins. Després, els dos empats consecutius contra S'Horta i S'Arracó no han permès que l'equip pugui reprendre el vol. Segurament és massa prest per xerrar de crisi i coses d'aquestes, però és bastant preocupant l'estat defensiu de l'equip. Dotze gols en quatre partits són excessius, i a això encara cal afegir-hi que en Xavier Gil (un dels puntals al centre de la defensa) estarà de baixa durant alguns mesos per una fractura al nas i que en Salvador (un altre central de l'equip) ha hagut d'abandonar l'equip per assumptes personals. En aquesta parcel·la el panorama no pinta molt bé i l'equip tècnic haurà de treballar durament per afinar les coses. Tant sort que almenys la davantera sí que funciona, amb un Grillo molt entonat.

Pau Quina

D'Itamar Rogowsky

Res és el que sembla,
qüestiona lo obvi.

***

Si no hi ha resistències és que no hi ha
hagut canvis.

***

S'ha d'aprendre a mirar des de dalt
(vista d'ocell) com si hi fossis absent...
què passa?, de quina manera?

De José Antonio Marina

El primer fracàs del llenguatge n'és la
seva absència.

***

Solament hi pot haver unes relacions
amoroses satisfactòries jugant amb la
intel·ligència compartida (capacitat d'in-
tegrar metes en conflicte), és a dir un
ús interactiu del pensar, sentir i parlar.

***

L'elecció de metes és una de les més
delicades operacions de la intel·ligèn-
cia... calibrar allò que som o no capaços
de fer és delicat, si la meta és massa
alta augmenten les possibilitats de
fracàs, si és massa baixa moltes possi-
bilitats deixaran de desenvolupar-se.

De J.Jawroski

Res no canviarà en el futur a menys que
canvi radicalment la nostra manera de
pensar.

***

No te veig a tu, solament veig les imat-
ges, interpretacions, sentiments, dubtes,
desconfiances, gustos i aversions que
provoques en mi. Quan comencem a
acceptar-nos de forma mútua, com a sers
humans legítims, ocorre quelcom verta-
derament sorprenent... tal vegada sigui
aquest el vertader significat de l'amor

***

Aprendre a estimar no és fàcil, requereix
disciplina en tota la nostra vida personal
i exigeix concentració, soletat, reflexió,
autoconeixement, escolta, viure en el
present, paciència... i sobretot, hem de
fer de l'amor el nostre interès suprem

D'internet

Cel gris (com el d'avui)
pluja intermitent d'informacions,
bavarades de pensaments
(disfressats de sentiments)
em corquen l'ànima...
fins que arriba ta veu
dolça i amantent.

.....

Tanmateix
ja en formes part
del meu paisatge

***

Des de popa estant. I amb mirada amo-
rosa, em dius adéu amb la mà mentre
el llaüt s'allunya suaument. Has decidit
seguir l'aventura d'Abraham, el valent
bot al desconegut, a la recerca de la
terra promesa.

Una llàgrima em rodola fins al queix dels
llavis per tot allò que ja pertany al
passat:

Pel que fou
Pel que hagués pogut ser
Pel que mai ja no podrà ser
Els cors, l'esperit, l'ànima són propers,
els cossos s'allunyen; gairebé ja ets un
puntet dins la immensa mar blava i la
mirada es desplaça vers la lluna encara
transparent de llevant; sens dubte demà
tornarà a sortir el sol

De Rafel Echeverria

Lo social, per als essers humans, es

constitueix en el llenguatge: Tot fenò-
men social és sempre un fenomen lin-
güístic

***

No sabem com les coses són. Solament
sabem com les observam o com les in-
terpretem. Vivim en mons interpretatius

***

No solament actuam d'acord a com som,
(i ho feim), també som d'acord a com
actuam. L'acció genera ser. Un s'esdevé
d'acord al que fa.

***

Les formes com conferim sentit i com
actuam descansen tant en la història
com en les pràctiques vigents de la co-
munitat a la qual pertanyem.

Guillem Pont

*Joieria
Femenias*

*lletes de noces
objectes de regal*

Doctor Pasqual, 8 - Sant Llorenç

El retorn del tren

Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori

A les 10 del matí d'avui, 15 de setembre, un centenar de persones, amb companyia del conseller Gabriel Vicens i del seu equip, juntament amb el batle de Sant Llorenç i membres del consistori, han fet el trajecte a peu des de l'estació del tren de Sant Llorenç fins a l'estació de Son Carrió, per l'antic traçat del ferrocarril.

Un cop haver arribats a l'estació de Son Carrió el conseller ha ofert una roda de premsa a la qual ha presentat el que seran les directrius de la Conselleria a l'hora d'elaborar el projecte de la reobertura de la línia fèrria de Manacor a Artà.

La Conselleria té previst posar en marxa el projecte de la reobertura de la línia com més aviat millor, tot i estar pendents del conveni que es pugui signar amb el Govern Central. Així, les directrius de la Conselleria aniran cap a la construcció d'una línia totalment electrificada amb maquinària elèctrica moderna, per tal que pugui funcionar tota aquella zona independentment de la línia que fins ara arriba fins a Manacor. Tot perquè els actuals sistemes ferroviaris, amb maquinària dièsel, a la pràctica no són viables per a trajectes superiors als 60 quilòmetres, i a més ja en previsió que en un futur es pugui electrificar tota la xarxa ferroviària de Mallorca.

Amb això el que es pretén és crear una xarxa que enllaci les antigues estacions del traçat, amb l'estudi de possibles noves aturades i de la per-

llongació de la línia fins a Cala Ratjada, amb el nucli urbà de Manacor; tot per donar més comoditat, més rapidesa i al mateix temps disposar d'una nova una línia ja més respectuosa amb el medi ambient i més d'acord amb els temps actuals.

Aquest projecte també té present el soterrament de la via pel pas del nucli urbà de Manacor, per tal de deixar previst per a un futur l'enllaç amb l'actual línia. Aquesta nova reobertura sempre haurà d'anar acompanyada d'un augment en les freqüències del trajecte actual Manacor-Palma. Amb això el que es pretén és donar una doble

funció a la nova línia: per una part més fluïdesa en les comunicacions intercomarcals i tenir Manacor com a nexa, i per l'altra oferir més possibilitats a la comunicació ferroviària Manacor-Palma amb l'augment de freqüències.

Aquesta aposta de la Conselleria per potenciar el transport col·lectiu i per modernitzar les infraestructures actuals és un projecte ambiciós que necessitarà, i sempre es tindrà molt en compte, la col·laboració, el suport i l'opinió de totes les institucions, ajuntaments, governs, associacions i usuaris, i que sols d'aquesta manera dins un futur pròxim es podrà fer realitat.

			ASSEGUANCES		
C/ Gran Via, 42 Tel. 971 85 62 31 Fax: 971 85 67 11 07570 ARTÀ		C/ Elnor Servera, 121 B Tel. y Fax: 971 56 43 02 07590 CALA RATJADA		C/ Major, 22 Tel. y Fax: 971 56 91 99 07530 SANT LLORENÇ	

	FONTANERIA
	JOAN MIQUEL
C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861 07530 SANT LLORENÇ	

Benvinguts a l'escola

El dilluns vint-i-quatre de setembre, quan fa només una setmana que han començat les classes, hem anat a veure els nins i les nines de tres anys que ens esperaven amb les seves mestres, Damiana i Xisca, i amb na Mercè que ens ha fet les fotos. Volíem saber com els havien anat els primers dies

de classe a ells i a les seves professores.

El curs, ha arrencat bé?

(Na Damiana repeteix la pregunta a tots els nins: "Ha començat bé el curs?" i tots els infants contesten) Sí!!!

Ploraren molt el primer dia?

(Fa el mateix que a la pregunta anterior. "Vàreu plorar?" i els nins contesten) No! (Afegeix la mestra) No, no varen plorar gaire.

Considerau que els primers

dies són especialment difícils?

No, molts ja han anat a s'escoleta. Depèn dels nins, una mica sí.

Quines activitats els agraden més?

Cantar, contar contes i anar a "psico".

Es mouen, estan nerviosos?

Estan tranquil·lets.

Es barallen sovint?

A aquesta edat encara no es barallen gaire.

Es diverteixen?

S'ho passen bastant bé, es distreuen molt.

Quins hàbits són els més difícils d'aconseguir al començament?

Estar en silenci quan volem dir o fer alguna cosa. Una majoria ja van al bany sols.

Pensau anar d'excursió?

Sí, durant tot l'any hem previst un parell d'excursions i també al tercer trimestre anirem d'acampada, que és l'excursió més grossa que solem fer, de dos dies. La primera sortida serà al Safari i la segona al Chiquiparc, que és un centre d'oci que hi ha a Palma on els infants s'ho passen molt bé. L'acampada serà a la Victòria, a Alcúdia, amb els de Primària.

Sabeu quin és el tema sobre el que es treballarà enguany a l'escola? Què en pensau fer?

Vàrem decidir que seria la Interculturalitat. De moment no hem parlat gaire de les activitats que pensam fer, però una d'elles seran les fresses, el rei Carnestoltes vendrà i ens dirà com hem d'anar vestits fent referència a aquest tema. També farem treballs i dibuixos sobre el tema.

Com creis que transcorrerà el curs?

Així com ha començat, crec que bé, amb poquets nins ... estam tranquil·lets. A final de curs ho sabrem més exactament.

Volem que aquestes paraules i aquestes imatges siguin la nostra benvinguda i la presentació dels nous companys i companyes. Benvinguts!

Martí i Lluís

full informatiu núm 7

Benvolguts amics,

També enguany us informarem de les activitats que duim a terme, dia a dia, a l'escola per millorar el medi ambient:

Resembrarem l'hortet

i també tndrem cura del jardí.

Continuarem recollint separatament els residus,

així com roba, piles i llaunes.

Insistirem
en la necessitat
"d'aparcar" el cotxe
i desplaçar-nos
a peu o en bicicleta.

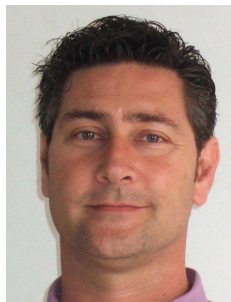
El mes que ve us explicarem més coses.

Informació sobre el catàleg de Patrimoni Històric de Sant Llorenç des Cardassar

Jaume Salas Melis

El passat dia 31 de juliol del 2007 l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar, en un ple extraordinari, va procedir a l'aprovació inicial del Catàleg del Patrimoni Històric de Sant Llorenç des Cardassar, on s'inclouen elements immobles de tot el terme municipal que pels seus valors singulars són objecte d'una especial protecció, segons el criteri de l'autor del catàleg l'arquitecte D. Juan Manuel Martínez Álvarez.

Es tracta d'un instrument proteccionista de competència municipal en matèria de patrimoni immoble i per part meva, jo, des del meu article "L'arquitectura i l'evolució urbanística", aparegut l'any 1994 al llibre: *Conjunt d'estudis sobre cent anys d'autonomia municipal, Sant Llorenç 1892-1992*, ja reivindicava llavors la necessitat i urgència de l'execució d'aquest catàleg. Per altra banda, després de totes les reunions de l'Agenda 21, a les quals varen participar un grup important de gent de diferents indrets del nostre municipi, va sortir a les conclusions finals de l'apartat de patrimoni el tema de la redacció de l'esmentat Catàleg com un dels objectius a complir amb prioritat. Per tant, és evident que en línies generals la seva aprovació inicial és molt positiva, tot i que consider que, després d'un acurat estudi, s'ha de procedir a una variació substancial del seu contingut per la seva aprovació definitiva.

Crec que la catalogació d'un total de 304 immobles o elements objecte de protecció (amb les conseqüències que això suposa), és una quantitat suficientment important per merèixer una informació molt detallada a la població del municipi respecte els criteris que s'han aplicat a l'hora de considerar

que una edificació és digna de protecció enfront d'altres molt similars, gairebé idèntiques que no ho són. Convidam la gent a què vagin a l'Ajuntament o bé consultin per Internet l'esmentat catàleg i s'assabentin si cap de les seves propietats està afectada amb la catalogació i s'estudiïn les repercussions que en cada cas pugui tenir en funció del seu grau de protecció.

A la memòria del catàleg s'estableixen 5 nivells de protecció, segons les categories definides al Pla Territorial Insular de Mallorca (PTI):

PROTECCIÓ INTEGRAL A1 aplicable a edificis o espais considerats Bé d'interès Cultural (BIC), amb protecció total on no s'accepta cap possibilitat de canvi. Només s'hi permeten obres de conservació i restauració.

PROTECCIÓ INTEGRAL A2 molt similar a l'anterior, però s'accepten només les obres de més envergadura necessàries per assegurar la seva permanència. No es pot alterar el volum original.

PROTECCIÓ PARCIAL B on es permet l'execució d'obres majors per la seva conservació íntegra de les seves parts essencials i el seu volum.

PROTECCIÓ AMBIENTAL C1 on es protegeixen edificacions o elements a protegir, com puguin ser portals, finestres, ràfecs, cisternes i altres. L'edificació assumeix un caràcter d'entorn i s'ha de mantenir el volum existent del cos on s'hi troba situat l'element, o elements protegits. Es permeten obres a la totalitat de l'interior i només es permeten obres a la façana quan aquesta no estigui protegida.

PROTECCIÓ AMBIENTAL C2 on es protegeixen edificis dins un conjunt al llarg d'un carrer, acceptant únicament remodelacions de l'espai interior, mantenint la protecció de la façana, que oblige a mantenir el volum existent al primer aiguavés. Als altres aiguavessos s'accepten obres d'ampliació.

Una vegada explicats els diferents graus de protecció, passarem a detallar la relació dels 304 elements objecte de protecció, distribuïts en sis apartats:

1. *Jaciments arqueològics*: N'hi ha catalogats 77, tots amb la protecció integral A1

2. *Arquitectura militar, escultura monumental religiosa i heràldica*: 2 elements amb protecció integral A1.

3. *Béns etnològics, béns d'interès industrial i enginyeria civil* (molins, pous, abeuradors, sínies, fonts, aljubs, canals, tanques, casetes, ponts, nius de metraladores, ...): Hi ha catalogats 64 construccions amb protecció parcial B, i 3 amb protecció ambiental C1.

4. *Arquitectura civil i religiosa de caràcter públic*: Hi ha catalogats 16 immobles distribuïts de la següent manera: 2 amb protecció integral A1, 1 amb protecció integral A2, 11 amb protecció parcial B, 1 amb protecció ambiental C1 i 1 amb protecció ambiental C2.

5. *Arquitectura urbana i conjunts d'interès paisatgístic i ambiental dels nuclis de Sant Llorenç i Son Carrió*: Hi ha catalogats 50 edificis amb tipologia d'habitatges distribuïts de la següent manera: 5 amb protecció parcial B, 3 amb protecció ambiental C1 i 42 amb protecció ambiental C2.

6. *Arquitectura civil*: cases de possessió i cases de fora vila: S'han protegit 93 immobles distribuïts de la següent manera: 2 amb protecció integral A1, 3 amb protecció integral A2, 22 amb protecció parcial B i 66 amb protecció ambiental C1.

Després de totes aquestes explicacions i d'un estudi molt detallat de l'esmentat catàleg ens veiem amb l'obligació de fer unes quantes reflexions:

1. Es fa estrany que de les edificacions catalogades n'hi ha que estan

reformades i n'hi ha que no, per tant, sembla evident que els criteris de catalogació dels immobles no són precisament el fet de no haver fet obres de reforma. Per tant, desconeixem el criteri de selecció a l'hora de la catalogació.

2. Sobta que com a veí de Sant Llorenç i coneixedor del tema, un guarda dins la seva memòria com a record una sèrie d'edificacions relativament antigues amb façana de pedra perfectament executades distribuïdes a diferents punts del nucli urbà, que semblaria que haurien d'estar catalogades i que precisament resulta que no hi estan. En canvi s'han protegides algunes edificacions i/o intervencions bastant recents. Creim que si realment l'esperit d'aquest catàleg és molt conservacionista s'hi haurien d'afegir moltes edificacions més, catalogant realment totes les de la mateixa categoria, perquè queda bastant curt. Si, per altra banda, resulta que només interessa conservar els exemplars clarament singulars, aleshores sobren molts dels immobles catalogats, perquè n'hi ha molts de catalogats que són com altres sense catalogar i crec que això suposa una càrrega sense massa sentit per als seus propietaris. De la mateixa manera, hi ha una sèrie de cases de foravila en un estat de conservació molt autèntic que no han estat objecte de catalogació i per tant tampoc entenem el seu perquè.

3. Ve de nou que la majoria d'edificacions protegides del nucli urbà de Sant Llorenç no estiguin situades precisament dins la part antiga del nucli urbà, sinó als eixamples de finals del segle XIX.

4. Sorpren que hi hagi errades importants d'informació de datació, de materials, ... a algunes de les fitxes de catalogació, considerant que a partir de la seva aprovació definitiva el registrat a les fitxes es considerarà la base que donarà les directrius per a les intervencions en cada edificació i que podrien generar algunes confusions.

5. Xoca molt que moltes de les fotografies no estiguin actualitzades, tenint una imatge actual de juny o juliol del 2007, que seria el d'esperar i no una imatge antiga, que en bastants casos no es correspon amb la realitat actual.

CATÀLEG DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Per altra banda, també hi ha fitxes on les fotografies són poc nítides o estan preses de molt lluny i no donen gaires referències dels elements protegits, per tant, de molt difícil definició i per altra banda poca efectivitat a l'hora de la seva protecció.

Volem suposar que aquestes errades poden haver estat motivades involuntàriament per les presses (tot i que fa més de quatre anys que es redacta) i que es corregiran a la versió definitiva del catàleg per poder dur a terme la seva aprovació final, de tal manera que pugui resultar efectiva per la protecció del patrimoni arquitectònic del nostre municipi, on els habitants hi estiguem a gust i puguem lloar en un

futur la iniciativa municipal de l'equip polític actual, que demostra un interès en matèria de protecció del nostre patrimoni.

Nota

Per als interessats en aquest tema, l'Obra Cultural Balear organitza per al dia 10 d'octubre, a l'Escola Nova, a les 21.00 una taula rodona a la qual hi participaran Mateu Puigròs, batle de Sant Llorenç, Juan Manuel Martínez, l'arquitecte que signa el catàleg, Jaume Salas, arquitecte i Júlia Roman, historiadora. Com és natural, el públic podrà fer les preguntes que consideri oportunes.

Nota d'interès per als telefonistes

Per als qui disposin d'ADSL, és a dir, que no hagin de pagar les trucades a telèfons fixes, aquesta informació els podrà interessar, perquè no hauran de gastar res quan telefonin a números amb els prefixes 901 i 902.

La llei estableix que aquests números han de tenir sempre un equivalent fix, però no el solen facilitar per tenir més beneficis. Si anau a la pàgina web

<http://www.nomasnumeros900.com> el podreu consultar i us estalviareu el preu de la trucada.

D'altra banda, si cridau al número 11888 de Telefònica (Servei de consulta) us cobraran 1 euro per la cridada, però si ho feis al 11818 només us costarà 0'35 cèntims. I el més curiós és que aquest número és gratuït si cridau des d'una cabina telefònica!

Setmana de la mobilitat sostenible

gratuït de bicicletes.

Com a mesura permanent en el marc de la mobilitat sostenible, s'ha consolidat la iniciativa "A l'escola sense cotxe" en el CP Mestre Guillem Galmés que consisteix amb la creació d'un cinturó lliure de trànsit al voltant de l'escola durant el temps d'entrada i sortida dels alumnes a l'escola. Amb aquesta iniciativa es pretén gaudir dels carrers sense trànsit i amb més seguretat pels alumnes, facilitar els desplaçaments a peu o en bicicleta, reduir les congestions de trànsit i afavorir les relacions socials i la convivència i reduir la contaminació atmosfèrica i acústica.

Agenda Local 21

Del 16 al 22 de setembre de 2007 se celebra la setmana de la mobilitat sostenible a tota Europa. El lema d'aquest any és "Carrers per a la gent" i l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar s'apunta a aquesta iniciativa en el marc de potenciar l'ús alternatiu al vehicle privat, acció inclosa en el Pla d'Acció de l'Agenda Local 21 del municipi. Les activitats que s'han organitzat són: un servei gratuït de bicicletes els dies 20 i 21 de setembre en els tres nuclis de població i una passejada en bicicleta "Mou-te sense cotxe" dia 22 de setembre.

La passejada en bicicleta enllaça els diferents nuclis de població, sortint de Sant Llorenç (Estació de Sant Llorenç) i de sa Coma (a la delegació) a les 11h i seguirà a les 12h a la plaça de Mossèn Alcover de Son Carrió. A partir d'aquí, tots els ciclistes aniran fins a Son Negre on s'hi realitzaran uns tallers de reciclatge a càrrec de Benacor i es dinarà de pa i taleca. La bicicletada s'emmarca també dins les festes Sant Miquel Arcàngel de Son Carrió i l'associació Eixam Xalest participa en l'organització d'aquesta bicicletada. També col·labora amb aquesta diada la Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori i bicicletes Sancho col·labora amb el servei

you can
Canon

CAMARA REFLEX DIGITAL

EOS 400D
DIGITAL

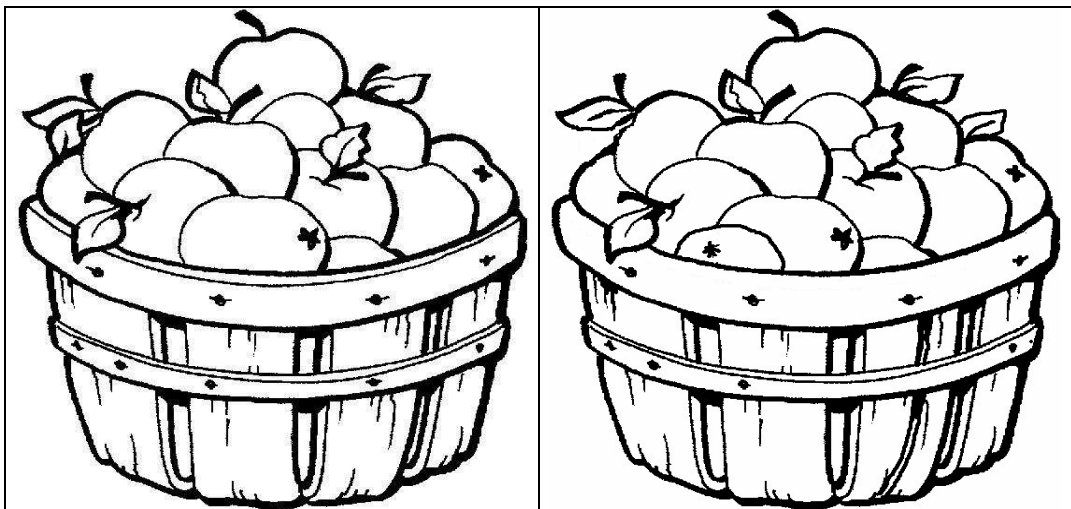
El món és seu.

Converteixi'l en
el seu camp de jocs

IGNASI
fotògraf
Major, 47 - Sant Llorenç
www.ignasifotograf.com

1.- Troba 7 diferències entre els dos dibuixos:

Margalida Fiol

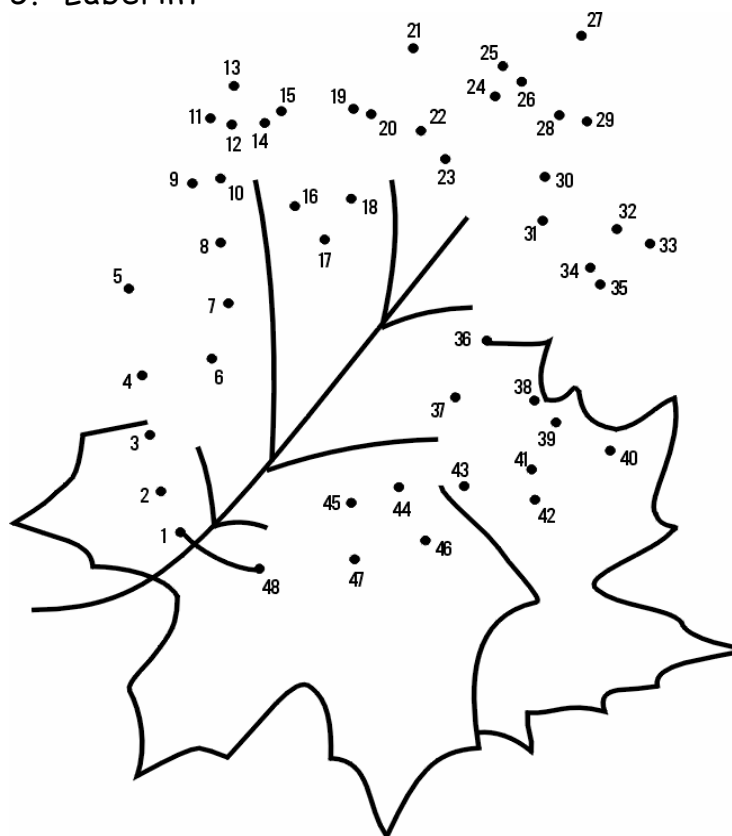
2.- Col·loca aquests números de manera que cada fila i cada columna sumi 27

3-6-16-8-18-5-6-15-4

4.-Endevinalla:

Jo sóc filla de muntanya
i vinc al món quan ve el fred,
i al posar-me al foc
no t'estranyis
que al cremar-me faci un pet.

5.- Laberint

3.-Troba el nom de 6 aus

C	I	G	O	N	Y	A	B	N	M
I	N	A	N	P	N	N	G	V	A
C	O	L	O	M	K	E	N	U	M
L	N	L	O	C	L	C	O	R	B
C	P	E	R	D	I	U	G	A	U

Solucions al número anterior

1.- Els cavallets A i F són iguals.

2.-Endevinalla: l'aigua

4.-Sopa de lletres

O	M	L	I	Q	D	W	D	C	Z
E	L	E	F	A	N	T	J	B	C
M	I	C	O	K	L	T	I	K	A
N	O	J	D	D	K	Y	R	R	M
H	I	P	O	P	O	T	A	M	E
O	A	E	Z	G	S	I	F	H	L
V	T	I	G	R	E	R	A	F	L

LA VENUS INTENTA ESTIMULAR ELS INSTINTS DE MART

L'Èric subjecta suaument la Miranda quan aquesta ja està a mig despullar-se.

- No, maca!

- Què passa carinyo?

- Veuràs, tot això... per a mi s'està desmadrant una mica. La juguesca que et vaig fer per a desmotivar-te del compromís amb l'Armando, el primer petó, el romanticisme que vàrem compartir a la platja i al mar i fins l'episodi de l'esquirollet o el sopar romàntic d'ara mateix...

- Sincerament: tot això no t'agrada, Èric?

- Sí, que m'agrada, però... no sé... Ara mateix no tinc ganes de montar-m'ho sexualment amb tu.

- Carai. Però m'ho has promès! Jo t'estimo!

- Sí, suposo que tens raó. -L'Èric es queda mut. La Miranda, provant de no forçar imprudentment les coses, diu:

- Mira carinyo, has perdut una juguesca i bé has de complir. Però farem una cosa. Tot i que vestits, dormirem junts i abraçats. No em diguis que no! Rebaixo la juguesca. Si no vols fer l'amor amb mi, com a mínim dormim junts abraçats. Ves al llit i espera'm, que ara vull fer-me una dutxa. -La Miranda li pica l'ullet i afegeix: - Deixaré el candau obert de la porta per si vols venir a fer-me miradetes. Tu mentrestant tomba't al llit. Ja em farà il·lusió dormir abraçada a tu encara que sigui sense sexe. No es pot tenir tot! Fins dintre d'un moment!

L'Èric se'n va al llit. Es veu ben clar que, si ell és un tradicionalista amb un sentit de la intimitat estricta, la Miranda és una extrovertida una mica atrevida a la que no li tira tant la intimitat. Al cap de minut i mig, se sent la dutxa sonar. L'Èric s'apropa al quarto de la dutxa i observa que la porta no està tancada, només un milímetre oberta, de forma que, només amb una empenta, l'Èric podria veure la Miranda dutxant-se (tal i com ella mateixa volia). Ella canta a la dutxa: un cant feliç, despreocupat, frívol, com és normal en la majoria de dones felices i satisfetes. La noieta sent els passos suaus d'Èric rera la porta de la dutxa, però, per no trencar

el clima, segueix cantant mentre s'en sabona els pitets. Ella, naturalment, espera que l'Èric s'oblidi de tot, entri a la dutxa i s'aprofiti d'ella. Això, però, no passa. Quaranta segons després se senten els passos de l'Èric com s'allunya des de darrera la porta de la dutxa fins al dormitori. La Miranda deixa de cantar, desil·lusionada. S'acaba de dutxar, es vesteix amb un pijama d'estiu curt, que deixa que se li vegin les cuixes i la forma dels pits, i camina cap al quarto de l'Èric. Aquest està tombat, esperant-la.

- Vine aquí, maca. Tomba't al meu costat...

- Ah, sí? Que amable... A vegades fins penso que et sóc una mica repulsiva i tot...

- I ara! Vinga, acomoda't i relaxem-nos, i xerrem.

"L'Èric és una persona molt curiosa", deia la Miranda; "faci el que faci, malgrat pensi que va a desil·lusionar la gent, sempre és noble i considerat; a més amb lo guapo que és! tant de bo pogués animar-lo..."

- Veuràs, Èric, aquesta nit no tinc moltes ganes de xerrar, tinc més ganes de... fer l'amor amb tu, ja saps.

Ell sembla nerviós. L'abraça a ella i diu que millor que es relaxin i que provin de dormir.

La Miranda decideix, almenys per aquesta nit, que ha de deixar-ho córrer. S'abraça a l'Èric, s'hi refrega carinyosament i emet ronronejos de satisfacció, sempre abraçada sobre el seu galant.

L'Èric se sent molt alterat en notar el cos de la Miranda sobre seu, malgrat estar els dos vestits. Va notant com un impuls eròtic li recorre tot el cos. Intenta dominar-lo i oblidar-lo, però minut rera minut la temptació el va vençant. Sap que potser no és bona idea montar-s'ho amb una noia de la qual no sap massa bé si l'estima, però el seu impuls carnal i primitiu no entén pas gaire aquests raonaments.

Al cap de vuit minuts, l'escriptor filòsof s'oblida de tot i es rendeix a la passió. Agafa la Miranda i comença a besuquejar amb desig les galtes de la jove administrativa seductora del seu costat.

- Èric! - Exclama la Miranda. - Però què

fas?

COMENÇA EL XOU

- Que què faig? Doncs passar-m'ho bé amb tu preciosa.

- Vols fer l'amor amb mi? De debò? - Ell assenteix inequívocament. - Ja t'he fet picar! Però escolta, no vull que a meitat de montar-nos-ho em diguis que te'n penedeixes, eh? Ha ha ha! Que et conec! - Ca, dona! Ja tindrem temps de penedir-nos-en! Vinga, despulla't i som-hi!

"La veritat (pensava la Miranda), no m'ha agradat molt com ha dit això de 'Ja tindrem temps de penedir-nos-en!' Però ara no vull pensar molt en el futur! Si ell té ganes ja l'animaré, i ja veurem si amb el temps el sedueixo per a sempre! Si ja feia temps que se li entreveien les ganes!"

- Està bé Èric! Tu ho has volgut, a passar per l'embut! Vaig al lavabo a despullar-me i a maquillar-me una mica. Tu queda't aquí, treu-te la roba, toca-te-la una mica si et faràs venir més ganes... i prepara't que aquesta no l'oblidaràs!

Ella el besa a la galta i surt de l'habitació amb presses. L'Èric es despulla i es queda pensatiu. No està encara convençut que vulgui enrollar-se permanentment amb la seva companya actual, fa el correcte fent l'amor amb ella? És un error aprofitar el present sense tenir garanties del futur? En tot cas si ha cedit a la temptació carnal és perquè aquesta existeix, i clar, l'Èric no era de pedra. A més, tot i els dubtes que sent del futur en el fons sent una mica d'il·lusió per aquest enamorament recent.

A més també pensa una altra cosa. La Miranda de ben segur que ha tingut relacions amb altres nois, amb l'Armando i d'altres xicots. Per què estava tant il·lusionada amb ell? Se li veia que estava il·lusionada com una nena amb la relació. Coneixia el clàssic mite que les ex-núvies eren "eines utilitzades de segona mà que ja tenen rodatge" i que per tant, com que tu no ets el primer, "ja no poden estar il·lusionades amb tu". No obstant, la Miranda estava entusiasmada amb ell. Potser era que ella havia acabat insatisfeta amb l'Armando i els altres i que encara no havia

perdut les esperances de trobar un nuvi adient. Ja havia quedat clar que la Miranda havia posat il·lusions amb tios bestiotes que al capdavant no havien comprès les seves il·lusions romàntiques i fins eròtiques. No seria que igual un noi intel·lectual i romàntic (malgrat indecís) li revifaria les il·lusions?

No obstant, clar, l'Èric no se'l creia, el mite de les "noies de 2na amb rodatge". No se'l creia malgrat n'hagués vist exemples vius. Ell ja havia estudiat com era la gent i pensava que les il·lusions, malgrat la vida és dura, les veritaderes il·lusions mai moren fins que tu no abandones i et rendeixes. Havia vist gent com des de jove ja no tenia il·lusions i persones atractives que amb més de mig segle d'edat seguien amb esperances i fantasies. Les il·lusions, pensava ell, són una cosa emocional però que necessiten, i poden tenir, un suport racional, un acte de voluntat.

L'Èric anava cavil·lant sobre tot això mentre la Miranda era ja nua al lavabo, més entusiasmada en preparar-se. Ja estava nua, i s'anava posant llapis al llavis i pentinant-se una mica. Es tocava els pits i procurava fer-se imatges mentals de la situació.

"A veure com m'ho monto... Sí, em sembla que estic guapíssima, i segur que ell bé s'ho pensa. Ai l'Èric, tant intel·ligent i guapo i tant tímid! I sóc la primera amb que s'ho monta! Res res, precisament per això ha de ser molt especial, no puc fallar-li! Mmm, em sembla que ja estic preparada, doncs a l'atac!"

Així doncs ella ja entra al dormitori, on l'Èric està estirat, atent, i es gira per mirar-la. És la primera vegada que es veuen despullats. La Miranda, que es pensava a sí mateixa que seria com a més atrevida, somriu amb timidesa a l'Èric. Ell li torna el somriure. S'abaixen les defenses. Ella estira el seu cos alçat i nu i diu només:

- Èric, tot això que veus és teu. - referint-se, clar, al seu cos. S'acotxa i es besen. I això tot just ha començat...

ENMIG DE LA PASSIÓ

Ja estan doncs, els dos despullats, en el llit i besant-se. En aquestes que l'Èric li diu a la Miranda:

- Bé, maca, si aquesta nit hem de divertir-nos, més val que ho fem ben fet, no?

- No pateixis carinyo per això, que ara mateix trec els condons i demà prenc la píldora.

- Ha ha ha! No, en això ja hi confio. Jo pensava més aviat en... fer l'acte eròtic de forma més planificada.

- No sé què vols dir. Home, fer un clau és divertir-se de forma espontània, no? Tampoc s'ha de seguir un horari estricte ni res; no sé, què vols dir?

- Mmm, clar, bé, deixa'm fer. Estira't al llit boca avall.

La Miranda obeeix. L'Èric procura semblar calmat per tal de no tallar la màgia del moment. Ell es posa de genolls rera ella.

- Ei, Èric! No m'aniràs a donar pel... És que aquest tipus de sexe... no sé si em va massa...

- Calma't i provem-ho. Només és per anar entrant en ambient. Tranquila carinyo que amb mi et sentiràs a gust.

- Però mai ho havia provat ni amb l'Armando!

- Doncs jo que no he tingut mai xicota i tampoc ho he provat! Tranquil·la, si no t'agrada provem una altra diversió que n'hi ha més per provar. Aquesta ja feia temps que volia experimentar-ho amb una noia!

"Carai, i això que donava la impressió de ser un tio cast i reprimít, i quan li surt una oportunitat i pot treure el que duu dintre... Bufa!"

L'Èric, amb paraules amables, va fent juguetejar i "connectar" el seu genital amb les nalgues d'ella. La Miranda enseguida va oblidant-se de prejudicis i passant-s'ho bé. De tant en tant

deixa anar algun esbufec suau de satisfacció.

Així de sobte l'Èric li demana a la Miranda que es posi dreta sobre el llit.

- Bé, i ara què, carinyo? - Diu ella.

- Ara deixa'm fer.

Li va besant els pits durant tres minuts, i després li fa mossegadetes inofensives a l'entreuix d'ella. No cal dir que després ella fa xupades a l'entreuix llarg d'ell. Passen els minuts.

Per sempre quan fan el coit o és necessari, fan servir el condó masculí per precaució. Tot i la forta passió que senten no en fan cap joc, amb la seva salut.

Passen així trenta minuts, quaranta, cinquanta...

Ha arribat una hora deu minuts quan la Miranda aparta suaument a l'Èric i li diu que prou.

- Com, carinyo? Però no havies dit que en tenies moltes ganes?

Ella riu i explica:

- Clar que sí, amoret. Però ja fa molt que portem donant-li a les frontisses del llit! Ja estic una mica cansada. No pateixis gens que m'has deixat satisfeta. Vestim-nos, tomba't i xerrem una mica.

L'Èric accepta la proposta de la seva xicota? de vestir-se amb un pijama d'estiu donat que fa una mica de fred. Un cop ja vestits, es tomben l'un al costat de l'altre, molt relaxats, i xerren. L'Èric es pregunta a sí mateix que com ha anat la cosa, i se sent extranyament una mica com si hagués fet el ridícul. De sobte la mira a ella i veu que ella el mira amb una expressió radiant de felicitat.

Crom el Nòrdic

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

Notes històriques

Ramon Rosselló

Dia 24 de juliol de 1777, els germans Joan i Miquel Parera, habitants de Sant Llorenç, temen que el seu germà Mateu es convertesca en lladre de garbes de gra i difami la família.

L'any 1864 el *Calendario y almanaque religioso, instructivo, cronológico, histórico, profético, astronómico, popular y de economía para las islas Baleares*, va publicar una crònica o narració que parla dels dimonis boiets, les donetes d'aigua, els trobadors d'aigua, fantasmes i visionaris. Fa referència a Bernat Cincclaus, personatge del segle XV que vivia en el terme de Santanyí; diversos episodis d'en Tià de sa Real i també anota: "¡Ojalá que el carbón nos hubiese conservado también la noticia de los sucesos dels Baus, del Pont d'Inca, de Escorca, de Cas Concos, de San Lorenzo Descardezar, y la cueva dels Ermassets, y ahora podríamos contarlos a nuestros lectores!".

Dia 7 de juny de 1867, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" publica una ordre manant als batles de les viles, forces de la Guàrdia Civil i empleats de la vigilància pública, mirin de localitzar Andreu Carrió, soldat desertor del regiment d'Infanteria la Princesa. És fill d'Andreu i d'Antònia, natural de Sant Llorenç, 1'62 d'estatura, moreno, barba poblada, de 21 anys d'edat.

Dia 20 de juny de 1874, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" publicava les llargues llistes de persones de Manacor que havien fet donatius al Govern Superior per l'armament nacional i vestuari dels soldats. "Los vecinos del lugar de San Lorenzo ochenta y cuatro kilos trapos y 144 reales".

Dia 25 d'abril de 1878, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" anuncia que se cita la compareixença del patró i tripulants del llaüt que dia 19 de març fou pres per l'escampavia "Constante" en les aigües de la Punta de n'Amer i platja anomenada Moreia, amb 28 paquets de tabac de contraban.

Dia 5 d'octubre, l'Ajuntament de Manacor anuncia que està exposat al públic per efectes de reclamacions, el projecte de la nova barriada adjacent al camí de Son Servera, en el carrer

del Cardassar, del poble de Sant Llorenç.

Dia 8 de gener de 1881, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" publicava les llistes detallades de cada vila, dels electors amb dret a votar els diputats a Corts. Dins la relació de Manacor s'hi anoten entre d'altres els de Sant Llorenç com Pere Josep Galmés de Pocafarina, Jordi Juan de Balafi, Jaume Riera del rafal de Bellver, Melcior Pomar de Son Vives. A part s'anoten les capacitats: Antoni Oliver i Soler, carrer del Clavell, mestre de primera ensenyança i mossèn Joan Riera i Jaume, vicari.

Dia 8 de març, publica que el Jutjat de Manacor cita Mateu Febrer àlies *Pendente*, de Sant Llorenç, perquè respongui al càrrec contra ell en la causa que se segueix sobre expedició de moneda falsa.

Dia 5 de maig, el Jutjat de Manacor anuncia la subhasta de dues finques d'Antoni Font i Galmés, una anomenada Na Blanquera de mitja quarterada confrontant amb les terres de Miquel Font, Josep Massanet, la Camada i el torrent, peça estimada en 1.000 pessetes. L'altra finca és Son Paparra d'un quartó, confrontant amb les terres de Ramon Miquel de les Toltes, les d'Antoni Galmés, Miquel Pont i Antònia Riera, estimada en 20 pessetes. Es venen a instància de Miquel i de Joan Homar Carbonell i amb el preu poder pagar 1.533'33 pessetes, interès 6% i despeses.

Dia 21 de maig anota la "liquidación general de las cantidades devengadas por los Sres. Curas párrocos que a continuación se expresan por la remuneración (...) al trabajo extraordinario de estender los extractos relativos al movimiento de la población correspondientes al año 1876". A la relació de rectors i vicaris s'hi anota Joan Riera, vicari de Sant Llorenç: nombre d'extractes 163, premi per aquesta feina 0'04, quantitat guanyada per aquest concepte 6'52 pessetes.

Dia 20 de desembre de 1883, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" publica la citació i compareixença del patró i tripulants del llaüt que el capvespre de dia 3 d'agost fou pres en les

costes de Son Servera carregat amb 13 paquets de tabac de pota.

Dia 8 d'agost de 1899, "La Almudaina" anunciava les festes que s'havien de celebrar en el poble de Sant Llorenç a honor del seu patró: música, ball de pagès, il·luminacions a la veneciana, corregudes de persones i bestiar, focs artificials i amollada de globus. Per a la millor comoditat dels forasters que honoraran el poble amb la seva visita hi haurà, vora la plaça Major, servici de fonda i establiment de begudes.

Dia 19 d'agost, es comenta que hi ha molta animació de banyistes que estiuegen en el Port de Manacor. Els vespres són molt animats per una banda de guitarres, llaüts i bandúrries, anomenada "La Cuerda".

Dia 24 de maig de 1941, el "Boletín Oficial de la Provincia de Baleares" publicava una relació de peons caminers que reuneixen les condicions per prendre part a les oposicions de capataços, entre els quals hi ha Esteve Ballester Gomila, natural de Sant Llorenç, el qual presta els seus servicis en la carretera de Sant Llorenç a Son Servera.

Dia 2 d'octubre de 1948, el setmanari "Felanitx" anunciava que demà al poble de Sant Llorenç se celebraria "una gran reunión en la que tomarán parte los hermanos Timoner. Muchos serán los aficionados de nuestra ciudad que se desplazarán a la vecina villa para ver a los dos 'colosos' del pedal".

En el número següent (9 octubre) el setmanari anotava: "El pasado domingo se celebraron en San Lorenzo unas interesantes pruebas. Dieron principio en una carrera para cuartas y principiantes en la que participaron Bover, Timoner II, y otros, resultó vencedor Timoner.

La segunda consistió en una de eliminación en la cual participaron Timoner II, Bover, Flaquer y Timoner I. La lucha se entabló entre Timoner I y Bover que llegaron juntos a la meta, adjudicándose la victoria Bover. Como final Timoner I, Bover, Timoner II, Flaquer y otros se disputaron una carrera a 150 vueltas, con sprints cada cinco, venciendo Timoner I.

Joan Roig

Jaumet: Seguint amb sa nostra tasca per Pocafarina, me'n record que formàvem grups de vuit a deu al·lots, nins i nines. Teníem un major que mos guardava i mos feia fer feina: l'amo en Joan *Masset* i sa madona Maria *Eivissenca* eren fixos i n'hi solia haver dos més, un dia un i un dia s'altre. Sa madona mos sabia manejar molt bé; en Joan no era dolent, però s'habilitat d'ella per menar-mos era superior.

Julià: En es tall d'en *Masset* se contaven més xistes verds i se cantaven més cançons grosseres, però així i tot molts s'estimaven més anar amb madò Maria. Allà també vàrem aprendre es sentiment de fer grup, i eres un traïdor si intentaves canviar.

Ramon: Hem recordat com anàvem a Pocafarina però no hem dit qui eren ets amos; si vos pareix jo puc mirar com estan es meus records infantils. Es pagesos eren l'amo en Joan i sa seva dona, que tenien dos fills: en Toni i una filla, però com que no la tractàrem mai, només la vàiem qualque pic d'enfora, ni tan sols me record des nom, igual que sa madona. Tant l'amo com en Toni eren o són molt belles persones, però a sa feina mos volien fer veure que eren uns ogres. Jo vaig tenir sa sort de conèixer-los un quants anys després i me demostraren lo bona gent que són.

Tomeu: Me'n record que arribant a ses cases hi havia, a mà esquerra, una extensió molt grossa de lavanda i sa flor d'aquesta planta, més sa des tarongers de devora sa carretera de mà dreia després de baixar sa costa de Son Vives, deien que l'empraven per fer colònia i massatge. I com a ses ametles, també venien un grapat de nins i nines a replegar sa flor, només és que aquests venien de pes centre de s'Illa i sa seva temporada era més curta.

Xesc: A jo, a pesar de sa meva edat, com que sempre m'ha agradat sebre es darrer perquè, me cridava molt s'atenció que quan te deixaves una ametla o garrova darrera es que mos cuidaven mos pegaven un toc amb una verga (qualque pic et feien mal). Tots sabíem que n'hi havia que darrera noltros hi anaven a pallucar... Ets encarregats, molt sovint en temps passat, eren més papistes que el Papa. Eren ordres o desitjos de quedar bé amb so senyor?

Mariano: Allà vàrem aprendre a jugar *Encanta, encanta aquesta penyora* i fer trampes. Quines trampes? Es joc consistia en un nin o una nina assegut recolzat a sa soca d'un arbre; si era nin una nina li posava sa cara damunt una cuixa, que no pogués veure res, i es que estava a sa soca deia: *Encanta encanta aquesta penyora tant si és homo com si és dona què ha d'anar a fer?* Si aconseguies ser es que tenia es cap damunt ses cuixes des que demanava o ho tenies bé amb ella, te podia fer una senya perquè poguessis donar una besada a sa que volies.

Jaumet: Noltros vàrem fer sa temporada quatre anys, amb gent que, com que està ben situada, ni se'n recorda d'haver passat cap any per devers Pocafarina ni d'haver jugat amb segons qui. En es jocs que explica en Mariano, a pesar de no ser més que jocs de nins, si qualcú vol contar més coses de sa primera experiència fora de casa ho podria fer, per després passar a s'escola i an es nostros jocs de poble.

Mariano: Noltros hi anàrem des vuit an ets onze anys i, és clar, maldament qualque pic ja volguéssim jugar a mostrar-mos coses, no van deixar de ser jocs de nins. Però me'n record com si fos ara d'una venjança feta per quatre o cinc jovenelles que ja tenien entre setze i vint anys, que em va deixar com a mig assustat. Com ara, aquestes més majors, quan havien d'anar an es lavabo hi anaven almanco de dues en dues. Hi havia un espolsador, que estava damunt ets arbres i sempre vetlava darrera quina mata anaven i quan elles partien ell ben prest havia partit. Elles començaren a dir: Quan siguem prop d'un pou i tenguem aigua a voler li hem de llevar ses ganes de vetlar an aquest. Un dia arribàrem a una pleta amb pou (perquè això és una altra; molts de pics, sis amb quatre o cinc gerres anaven a cercar s'aigua uns quants Km enfora). A lo nostro, acabam de dinar i amb s'excusa que fos reuneixen es majors davall un garrover molt gros; dues gerres d'aigua preparades i una senalla de terra. Anant de bromes aconseguïen ferar es peus i ses mans an es subjecte, li treuen es calçons els pengen a una branca d'ametler, fan fang dins sa senalla i li estaren untant es baixos de fang quasi tot es temps de

sa sesta. Quan veia una jovenella que s'hi acostava fugia com a gat escaldat.

Xesc: Jo vull dir sa meva en política, sinó me colgaria amb una necessitat. En Zapatero en s'assumpto de Navarra no ha posat es c... damunt sa taula. S'ha fet por d'una altra campanya de *Se rompe España*. Com que lo més natural és que un dia tornin comandar es peperos, jo no preocuparia tant: Si sa romp ells la tornaran confegir.

Julià: Quin ha estat es fallo d'en Zapatero per devers Catalunya? Perquè han consentit que se repetissin ets *apagons*? Què passa amb sos trens? No s'ha temut que es seus contrincants ho aprofiten tot per desprestigiar-lo? No mos fallis, li demanaren es joves, cansats d'improvisacions, corruptes i prepotència. I ja començam a fallar.

Jaumet: Ala, venga, lo de sempre, que si mos encalemim tenim tertúlia fins passat festes.

Julià: Estic molt orgullós de no haver aprofitat s'ocasió d'omplir-me es sarró a canvi de destrucció. No voldria ser com aquest promotors o hotelers que cerquen una solució per sa seva situació. S'ambició no m'ha menjat es cap i no voldria haver de tocar el dos per gastar lo arreplegat amb qualque polític triador, que vol seguir omplint es sarró destruint del món un altre recó.

Xesc: Mentre hi hagi pardals, es vius viuran. Qui manllava i torna de lo seu viu. Dobbers fan dobbers.

Ramon: Per baixar tots es sants ajuden. Sa sort va en es que manno l'ha de menester. El món no se va fer en dos dies.

Mariano: Jo en diré una en castellà: Tiran más dos tetas que dos carretas. Si es cap de baix s'engalaverna es de dalt no governa. Només xerra de merda es qui en va ple.

Tomeu: Ovella que bela perd es remug. Pagant san Pere canta. Cada persona és un món.

Mariano: Una al·lota molt rica se casa amb so seu missatge i cada dia dinen a un restaurant. Ella sempre demana lo millor per ella i per ell una ensalada. Un dia es cambrer no pot més i li demana: que no està bo es seu homo? Per què? Perquè només li dóna ensalada. Un homo que ho fa com un cony li basta menjar com un cony, li diu ella.

Un any més, el Cardassar, la màxima representació esportiva llorencina, inicia la temporada 2007-2008 a la 1ª Regional Preferent

El passat dia 26 d'agost es va iniciar la temporada 2007 - 2008 a la qual el C.D. Cardassar, un any més, participa en el campionat de lliga, militant a la 1ª Regional Preferent. L'equip, la temporada passada, no va poder jugar la lligueta d'ascens a III Divisió per molt poc, tant sols per uns sis o set punts, o sigui, poc més de dos partits més guanyats i ho hagués aconseguit, però uns senyors vestits de negre amb la seva prepotència i la seva parcialitat -sense voler dir que el nostre equip no fes qualque partit xerec-, feren l'impossible perquè això no fos així; però no cal parlar del que va ésser la temporada passada sinó d'aquesta.

Durant la pre-temporada cal destacar la victòria a la tanda de penaltis contra l'Artà en el trofeu de les festes de Sant Llorenç. També cal destacar que el primer equip estrena un nou entrenador, en Pedro Alejandro, català afincat a Capdepera, que serà ajudat per Tolo Roig "Pocholo", qui també ho va fer la passada temporada amb Lluís Torreblanca. Abans de començar el partit es va fer entrega d'una placa a la llorencina, campiona d'Espanya de gimnàstica artística, Naomi Galmés Ramírez.

El començament no va ésser dolent del tot, tot que hi ha que reconèixer que si bé l'equip no va jugar de meravella i que el gol de la victòria no va arribar fins al minut 97, va fer prou mèrits per a endur-se'n els tres punts davant l'Independiente. El segon partit ja no va ésser igual; la sort es tombà cap a l'equip contrari, el Calvià, al seu camp: de 8 xuts a porta, 6 foren gol i un penalti totalment inexistent foren els 7 gols que ens va marcar l'equip calvianer; el Cardassar, de 7 o 8 xuts a porta tant sols va poder marcar en tres

ocasions; l'àrbitre, com ja és habitual, perjudicant-nos.

En el tercer partit, jugat el dilluns de la festa de la Mare de Déu, un empat a 2 a casa contra el s'Horta en el temps de descompte. L'àrbitre, una vegada més, en va fer de les seves i, a l'igual que ja ho havia fet en el primer partit, ens va farcir de targetes grogues i dues vermelles. En el tercer partit, jugat a s'Arracó, quan el Cardassar guanyava per 0 a 1, i en una jugada on no havia passat absolutament res, expulsa el nostre defensa Pedro Mas. Ja a la segona part, i amb un jugador menys, el Cardassar marca el 0-2; i, estava a punt de marcar el 0-3, quan l'àrbitre, una vegada més perjudicant el nostre equip, ens toca un orsai totalment inexistent (estava a més de 2 metres de la línia).

El s'Arracó ens marca el seu primer gol d'una falta inexistent per una part i un poc de badada dels nostres defenses per l'altra. I a 5 minuts de la finalització del partit, la jugada més polèmica: el nostre porter bloqueja un xut del s'Arracó i, quan l'àrbitre no havia pitat res, perquè hi estava ben a prop, el seu linier li marca falta, totalment inexistent, del porter al jugador local, cosa que amb el reglament a la mà és totalment impossible, més bé tot el contrari; el resultat va ésser l'expulsió

del nostre porter, penalti i 2 punts que volaven del sarró del nostre equip; o sigui, que aquest senyor vestit de negre "ens va fer un traje" i ens el va fer pagar per triplicat. Una vertadera vergonya.

Pel que fa al quart partit, contra la U.D. Poblera que juga a la nostra mateixa categoria (no confondre amb la U.D. Poblera que juga a 3ª), es va haver de suspendre a la mitja hora de joc degut a la pluja que queia i el nostre equip anava perdent per un gol a zero. La resta del partit estava previst que, si no hi hagués res de nou i la Federació donava el vist i plau, es jugués el passat dia 3 d'octubre.

Cal posar l'atenció a les nombroses targetes que ens han mostrat: en tres partits, 17 grogues, 2 vermelles directes i 6 expulsions (el dia del Calvià no ens en van mostrar cap i contra la U.D. Poblera, amb mitja hora jugada, tan sols una) i 5 punts que si no hagués estat pels impresentables senyors vestits de negre que ens han tocat -i que de segur ens tocaran- en desgràcia, després d'aquests quatre partits el Cardassar tindria 4 punts més. La veritat és que no sabem perquè aquesta animositat dels àrbitres contra el nostre club, si bé sospitem que hi ha una mà negra que des del seu col·legi arbitral ha donat consignes contra el nostre equip, sinó

La campiona Naomi Galmés amb l'equip titular que sortí davant l'Artà

no s'entén, perquè quan els nostres jugadors no donen motius aquests senyors fan tot el possible per a provocar-los i encara se'n riuen de nosaltres. Hi ha que veure quina poca vergonya tenen aquests senyors, encara que de senyors en tenen poc, més bé tot el contrari. Vergonya, senyors àrbitres, vergonya. Més val aprendre el reglament i aplicarlo correctament i menys demanar puja, que això si que ho saben fer bé.

RESULTATS DEL C.D. CARDASSAR

1ª Regional Preferent

26.08: Cardassar 2 - Independiente 1
Onze titular: Romero, Vadell, Miquel Sancho, Pedro Mas, Gil, Sebastià Rigo, Xavi, Joan Rigo, Grillo, Mestre i Simó.
Canvis: Cabrer per Joan Rigo, Sergi per Miquel Sancho i Salvador per Xavi.
Gols: Grillo i Simó.
02.09: Calvià 7 - Cardassar 3
Onze titular: Perelló, Salvador, Miquel

Sancho, Gil, Miquel Miquel, Sebastià Rigo, Xavi, Joan Rigo, Grillo, Mestre i Simó.

Canvis: Cabrer per Gil, Sergi per Grillo, Jaume Sancho per Xavi i Pere Andreu per Salvador.

Gols: Grillo i Mestre (2).

09.09: Cardassar 2 - S'Horta 2

Onze titular: Perelló, Jaume Sancho, Miquel Sancho, Gil, Miquel Miquel, Sebastià Rigo, Xavi, Joan Rigo, Grillo, Mestre i Cabrer.

Canvis: Pere Andreu per Xavi i Biel Toni per Mestre.

Gols: Grillo i Sergi.

16.09: S'Arracó 2 - Cardassar 2

Onze titular: Perelló, Vadell, Jaume Sancho, Pedro Mas, Miquel Miquel, Sergi, Xavi, Joan Rigo, Grillo, Mestre i Cabrer.

Canvis: Joan Pere (juvenil) per Sergi, Romero per Cabrer, Miquel Sancho per Mestre i Biel Toni per Miquel Miquel.

Gols: Xavi i Joan Rigo.

23.09: Poblense 1 - Cardassar 0

El partit es va suspendre degut a la pluja quan només havien jugat 31 minuts. Es va jugar el passat dia 3 d'octubre i s'informarà del resultat a la propera edició de la Revista.

Juvenils

08.09: Cardassar 2 - Cala d'Or 0

Gols: Joan Pere i Joan Gomila

15.09: La Unión 2 - Cardassar 3

Gols: Joan Biel (2) i Acuña

22.09: Cardassar 4 - Son Oliva 5

Gols: Joan Pere, Acuña (2) i Rafa

Benjamins F-7

21.09: Margaritense 0 - Cardassar 2

Gols: Xavi i Rafel

Clàudia A. Umbert Fullana

La dieta mediterrània a les festes de Sant Llorenç

La novetat més destacable de l'XI edició de la Fira Nocturna que es va celebrar per les passades festes de Sant Llorenç, va esser l'homenatge a la dieta mediterrània, una de les més sanes que hi ha, segons els experts.

Tant l'elaboració dels plats que es presentaren com el pregó de les festes va anar a càrrec de Bartomeu Caldentey, *Pinxo*, que amb tant d'èxit regenta el restaurant Molí d'en Bou. Hi havia plats mallorquins, andalusos, marroquins i de l'Orient mitjà, i la gent els va poder degustar d'asegut, cosa que s'agraïa després de visitar la fira i fer una bona estona de cua per recollir els queviures.

Enguany l'organització va esser molt millor que l'any passat i tothom va aconseguir sopar, potser en part perquè no es varen regalar tiquets i es va poder controlar amb molta més precisió l'assistència de públic, una mesura que cal atribuir al nou regidor de festes, en Pep Jaume. Des d'aquí volem fer arribar la nostra enhorabona als dos protagonistes, en Tomeu i en Pep.

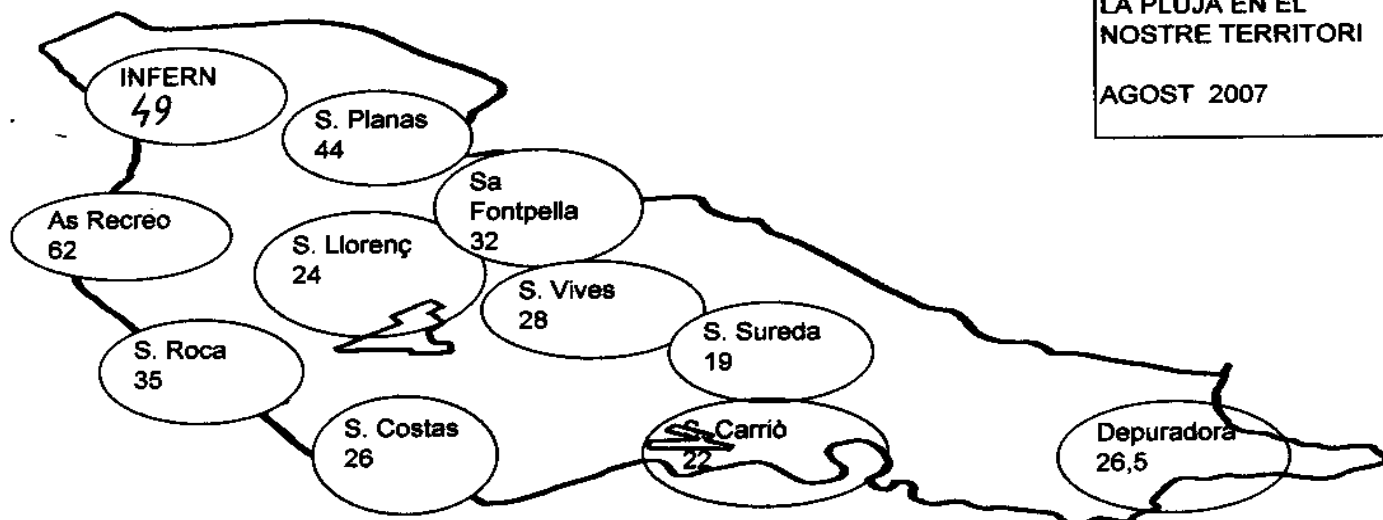
nistes, en Tomeu i en Pep.

El que hauria estat millor, segons la meva opinió, és que la música acabàs un poc més tard, ja que quan la majoria de la gent es va aixecar de la taula, el grup eivissenc UC ja havia

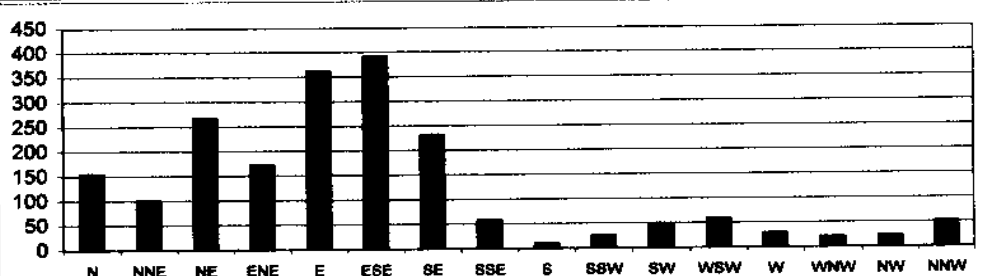
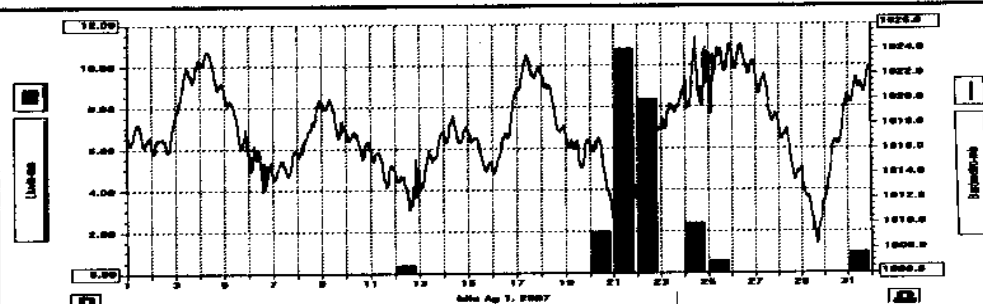
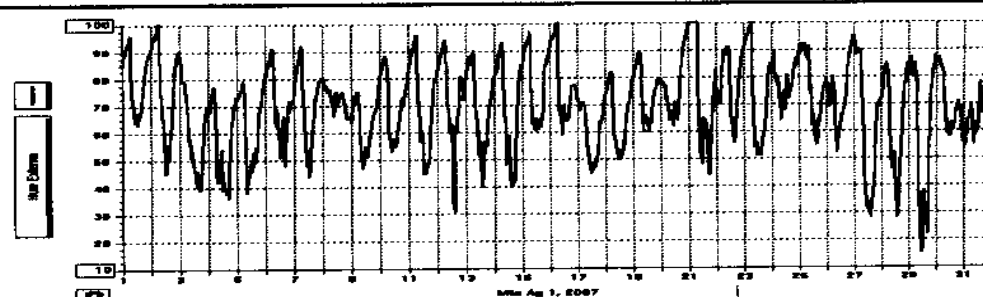
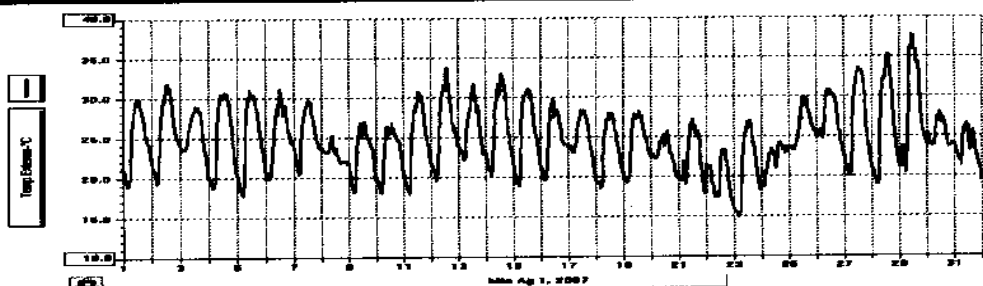
acabat la seva actuació, i això que els que els escoltaren pareixia que es quedaren amb ganes de continuar amb la festa.

Josep Cortès

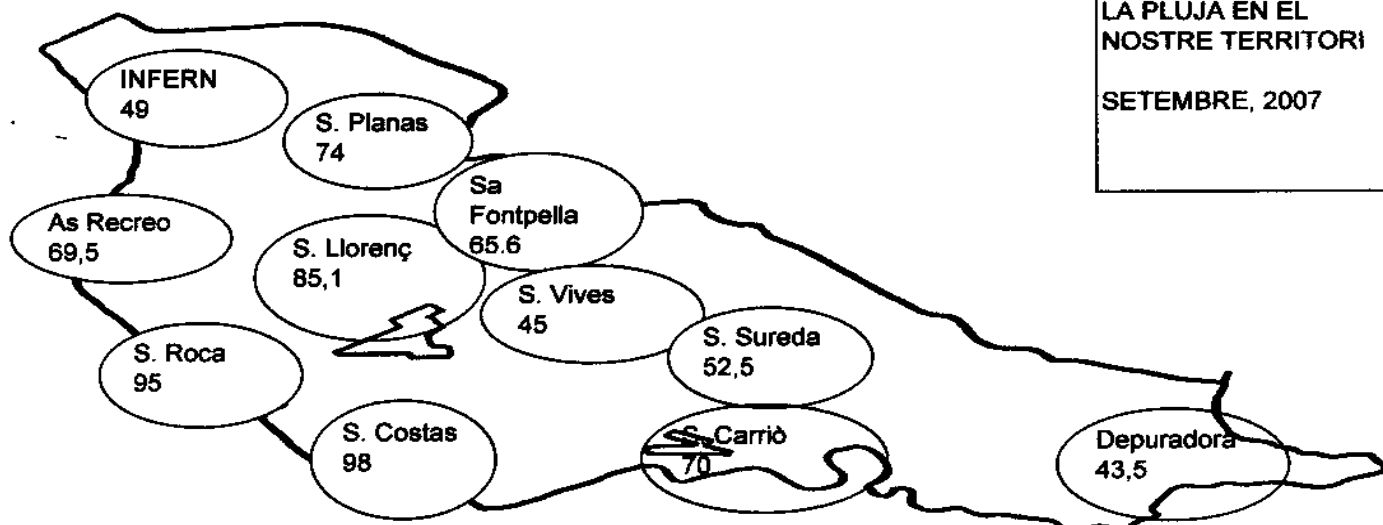
Resum comparatiu		
Agost, anys	2007	2006
Cel serè	18	12
Cel nuvolat	10	17
Cel cobert	3	2
Gelades	0	0
Calabruix	0	1
Boirades	0	0
Tempestes	2	3
Temp. màx.	38°	33
Temp. mín.	14,5°	16,2
Mitja del mes	24,8°	24,5
Màx. mitja	29,7°	29,8
Mín. mitja	19,4°	19,5
Pluja del mes	24	31,6
Pluja acumulada	340	
Velocitat màx.	del vent	
S. Llorenç	41,8	41,8
Sa Fontpella	62	57

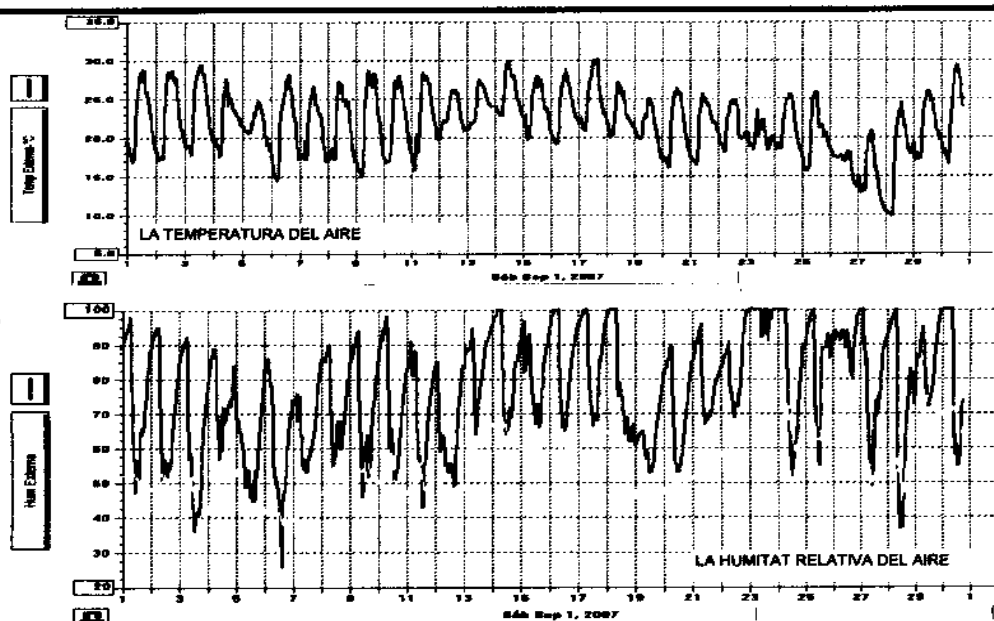
Comentari

Ja fa estona que se sap que a qui no li agrada sa calor, s'estiu no és sant de sa seva devoció. Tot i sa remoguda que hi ha actualment sobre es canvi de clima de s'estiu, el 2007 quedarà a s'història com un des més fresquets de sa primeria des segle XXI. Sa temperatura màxima mitjana s'ha quedat en 29'7°, quan l'any passat va arribar an es 33'3°. Enguany, molts de dies ni ha arribat an es 30°, però dins aquesta bonança estiuenca es dia 29 d'agost, a les 13.30, una arribada de vent marroquí encalenti s'ambient fins an es 38°, sa màxima de s'any.

Xesc

Resum comparatiu		
Setembre, anys	2007	2006
Cel serè	10	11
Cel nuvolat	14	18
Cel cobert	6	1
Gelades	0	0
Calabruix	0	1
Boirades	0	1
Tempestes	5	4
Temp. màx.	30,3	31,4
Temp. mín.	9,7	14,3
Mitja del mes	21,9	22,6
Màx. mitja	26,9	28,2
Mín. mitja	17,1	17,7
Pluja del mes	85,1	62
Pluja acumulada	425	375
Velocitat màx.	del vent	
S. Llorenç	41,8	48,3
Sa Fontpella	67,8	88,2

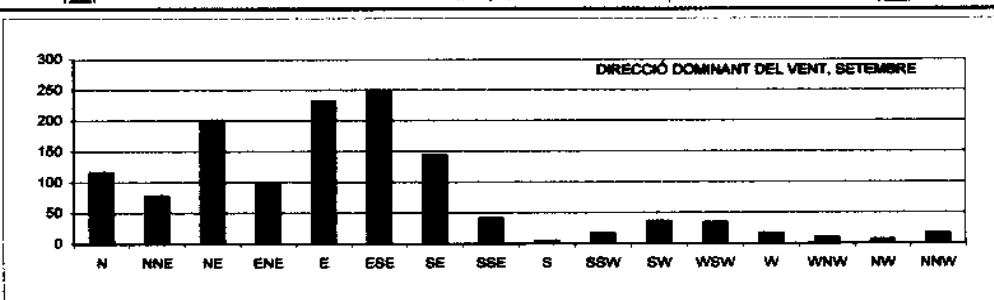
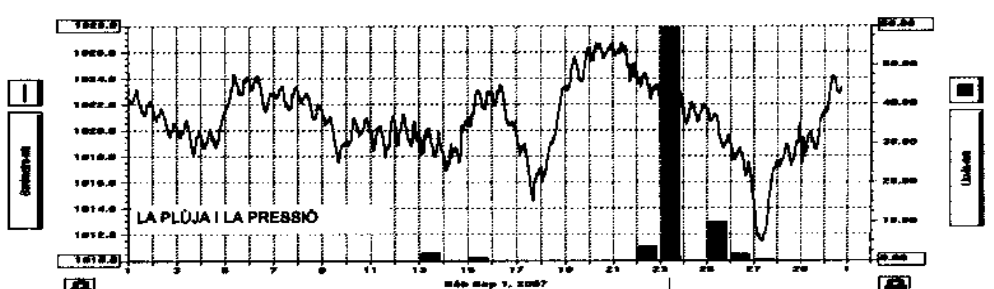
Comentari

Una vegada acabat es setembre tot se torna normalitzar: ets al·lots tornen anar a escola i sa gent deixa de suar.

Meteorològicament es mes no ha estat gens mal de sofrir i a Sant Llorenç és es setembre que més ha plogut des darrers deu anys: 85 l/m².

També és destacable sa temperatura mínima de dia 28 a sa matinata, que es termòmetre davallà fins an es 9'7°C, temperatura que tampoc no s'havia donat a cap mes de setembre de deu anys enrere. Veis si va bé deixar-ho escrit? Lla-vonses ho podeu contar.

Xesc

Ens queden les paraules?

Tomàs Martínez

Fa unes setmanes llegia un llibre editat fa una seixantena d'anys relacionat amb la cultura popular. De tant en tant em trobava amb algunes paraules de les quals no coneixia el significat i d'altres que em recordaven vagament moments de la meua infantesa. Vaig haver de fer servir el diccionari de valent i vaig pensar que en cinquanta anys hem perdut del vocabulari diari, usual, un bon nombre de paraules que han deixat d'emprar-se perquè ja no són necessàries o perquè han caigut en desús. Què vos pareix si intentam fer-ne una petita llista.

Algú sap què vol dir "anar alís". Aquesta expressió s'emprava per indicar que una persona no estava gaire bona, que no tenia gaire salut.

Molts d'infants d'avui en dia són "missers de cocou", encara que no ho

saben. Aquesta dita s'emprava per designar les persones molt viciades.

Qualcú recorda haver emprat o sentit la paraula "potxós" o "potxosa" en el sentit de persona bromista?

Qui ha vist emprar les "sango-neres" com a animals curatius o ha patit en pròpia carn els seus efectes?

D'una persona beneïta o que havia perdut el seny dèiem que era "xoroia" o "xoroi".

Els fusters, si no són molt joves, encara deven haver emprat "s'aiguacuita" per aferrar la fusta i algú dels que solien anar de matances deu haver emprat "s'aixuiadora", una ganiveta per llevar la ulla al porc.

Quan jo era un infant, els diumenges demanava a ma mare quina roba m'havia de posar. La resposta era, en molts de casos: "sa sària amb set botons". Mai vaig saber quina cosa era una sària. De més gran vaig aprendre que una sària era un recipient d'espart o palma de devers un metre de llargària i vaig pensar en la planta que hauria fet vestit d'aquella manera.

D'una persona defallida, que té poca força, amb poca vitalitat en dèiem "somort" o "somorta", paraula que també aplicàvem al sol quan feia poca llum

i poca calor.

"Queuma" és una paraula amb diversos significats, segons els pobles on s'emprava. A Manacor significava una tela fina per tenir-hi l'arròs o els llegums. A Lluçmajor es deia d'una saca per posar-hi els camaiots perquè no esclatin en bullir-los dins la caldera i a Ciutadella té el significat de persona estúpida.

Una paraula que ha perdut la seva funció és "enconar". Significa donar la primera llet a un infant de mamella o posar mel o altra cosa suau en el paladar d'un nou nat per fer-li prendre el gust de mamar. D'una mala persona deien que era "enconat de llet de Judes".

La paraula "rodella" ha estat substituïda per l'expressió "focs artificials" o "focs d'artifici".

I acabaré amb una paraula ben antiga que no record haver sentit dir fa molts d'anys. "Sem" o "sema", emprada en el sentit de curt de seny, beneïtot, curt de gambals.

Cada dia que passa perdem un bon grapat de paraules, d'expressions, i n'aprenem de noves. Així és la llengua, viva, dinàmica, rica i suculenta com la "llenguanissa".

Unió Ciclista Sant Llorenç

Josep Cortès

Uns dels actes amb més tradició popular de les festes de la Mare de Déu és la cicleturistada que recorre la banda sud del terme municipal, amb descans a Cala Millor i berenar ofert pel supermercat SPAR, propietat d'en Bernat Busco i els seus fills.

Enguany varen esser als voltants de 170 les persones que participaren en la XXIV edició, algunes de les quals es poden veure a la fotografia, pujant la costa d'en Teiet.

D'altra banda, des de fa 5 anys se n'organitza una altra, de cicleturistada, per les festes de Sant Llorenç. És la batiada amb el nom de "A l'Infern en bicicleta", que enguany va batre el seu rècord de participació, ja que hi comparegueren 128 persones, que acabaren la festa empassant-se un gelat amb ensaïmada a la plaça de l'Ajuntament.

